

P ř E R O V

STŘÍPKY Z HISTORIE

**Vývoj názvosloví uliční sítě Přerova
Přerovské pomístní názvy
Někteří držitelé a starostové Přerova
Seznam farářů
Pojmenování ulic v době okupace**

**z archivních materiálů
zpracoval
Jiří Rosmus**

**Pro vlastní potřebu a pro zrakově postižené , kteří se zajímají o
historii Přerova materiály jsou postupně doplňovány proto
není dodržena časová postoupnost .**

Texty jsou zpracovány volně proto může dojít k nepřesnostem.

Vývoj názvosloví uliční sítě Přerova

Pozorný návštěvník má možnost seznámit se s historií města také na základě uličního názvosloví. Do něj se promítají životní osudy lidí zde žijících, politické názory, které zastávali představitelé obce. Ještě názornější je, pokud sestavíme názvy v jejich historické posloupnosti. Zjistíme, že do značné míry odrážejí dějinné události, a to i nadregionálního významu. V následujícím textu jsme se o to pokusili v případě Přerova. Použili jsme především archivní materiál, tj. zápisy komise pro pojmenování ulic a zápisy obecního zastupitelstva a pozdějších orgánů města. Ponechal jsem i některá rozsáhlejší zdůvodnění, aby vynikly rozdíly v argumentaci té které doby.

Od roku 1770 byla domům přidělována čísla popisná. Od začátku 19. st. docházelo ve velkých městech k pojmenování ulic a volných prostranství. Dělo se tak původně nápisy na zdech domů, teprve později, v Olomouci např. po roce 1837, došlo k užívání zvláštních plechových tabulek umístěovaných na domech vždy na začátku a na konci ulice. Prvním předpisem, vnášejícím do uličního názvosloví úřední pořádek, bylo císařské nařízení z 23. 3. 1857 o označování ulic tabulkami a odstranění opakujících se názvů. Ve větších městech se k tomu záhy přidávalo i číslování domů podle ulic tzv. čísla orientačními.

Později se problematika číslování a označování ulic řídila těmito ustanoveními: zák. č. 266 z 14. 4. 1920 Sb., zák. č. 324 z 21. 8. 1921 Sb., vyhláška č. 6/1939 Sb., výnos ministerstva sociální a zdravotní správy z 20. 6. 1940, který ukládal městům povinnost používat bezpodmínečně nové pojmenování ulic, zák. č. 36/1960 Sb., vyhláška č. 97/1961 Sb., zák. o NV č. 140/1986 Sb., stanovisko ministerstva vnitra ČSR z ledna 1990, publikované v časopisu Národní výbory č. 1/90, vyhláška č. 326/2000 Sb. a vyhláška č. 193/2001 Sb. Obecně můžeme rozdělit uliční názvosloví na jména tradiční, odvozená od pomístních názvů. Dále ulice dostávaly jména podle tvaru, směru či polohy, podle významných budov, podle řemeslníků, podle charakteru ulice, podle významných událostí, svátků. Velmi častá v našich krajích jsou jména honorifikační, tj. podle významných osobností.

Do roku 1918

Širší území, na němž se dnes rozkládá Přerov, bylo osídleno již v pravěku. Známe je naleziště lovců mamutů v Předmostí.

Tato lokalita na pravém břehu Bečvy pak byla osídlena trvale až do historické doby. Pravděpodobně v 2. polovině 10. století našeho letopočtu jeho úlohu přebírala vyvýšenina na levém břehu Bečvy, kde se dnes rozkládá Horní náměstí. Kolem vzniklo několik sídlištních lokalit využívajících přírodní danosti terénu utvářeného z velké části řekou Bečvou. Zdá se, že přední místo zaujalo sídliště rozkládající se jižním směrem od kopce, kudy vedla obchodní stezka z Uher brodem přes Bečvu do Moravské brány a dále na sever, dnešní Žerotínovo náměstí a Šířava s kostelem sv. Michala. První písemná zmínka o Přerově pochází z roku 1141. O sto let později bylo sídliště povýšeno na město (1256). V delším časovém úseku proběhla nová lokace města, jehož centrem se stalo dnešní náměstí T. G. Masaryka. Postupně vznikl protiklad Horního města opevněného vysokými hradbami a Dolního města bez opevnění, které obklopovala předměstí. Předměstím se stala Šířava, takto zaznamenaná poprvé v roce 1371, která se pozdějším vývojem rozdělila na vlastní Šířavu a ke kopci bližší Židovskou ulici (dnešní Žerotínovo náměstí), o němž se poprvé děje zmínka v roce 1447. Západním směrem se rozkládaly Novosady, první zmínka z roku 1512, později tato část dostala označení Troubecká

ulice, stejného data je i první zmínka o Kozlovské ulici východním směrem, která představovala základ širšího území zvaného Trávník. Za řekou se rozkládalo rozsáhlé předměstí zvané Dlážka a uváděné roku 1376 jako městečko. Teprve ve 2. polovině 19. století docházelo k jejich většímu vzájemnému propojení a splývání. Při číslování domů v roce 1770 se v Přerově postupovalo od zámku, který dostal č. 1, od něj se pokračovalo podél Horního náměstí Pivovarskou ulicí a dnešní

Mostní na Dolní náměstí a do jednotlivých ulic. Židovské domy na dnešním Žerotínově náměstí byly číslovány samostatně římskými číslicemi. Toto číslování platí se změnami vynucenými postupem doby dodnes.

Vedle rozrůstání vlivem stavební činnosti došlo k rozšíření města také na základě integrace některých okolních obcí. Snahy můžeme pozorovat již před rokem 1939, ale teprve v roce 1949 došlo k prvnímu integračnímu pokusu, který ovšem v roce 1954 skončil neúspěchem. Postupně byly připojeny:

Předmostí II 1960, Lověšice III 1949, Kozlovice IV 1964, Dluhonice V 1975, Újezdec VI 1976, Čekyně VII 1980, Henčlov VIII 1980, Lýsky IX 1980, Popovice X 1980, Vinary XI 1979, Žeravice XII 1980, Penčice XIII 1985.

První zmínku o cíleném pojmenování přerovských ulic nacházíme v zápisech obecního výboru z 2. dubna 1884. Tehdy byly přijaty názvy:

třída Komenského, ulice Mostní, Nádražní, Tovární, Kojetínská (dříve Dvorky), **Blahoslavova** (dříve Sladovní), **Palackého** (dříve Kroměřížská), **Ztracená ulice** (dříve Smolková), **Na Loučkách** (dříve Luční), třída **Žerotínova** (Široká).

Názvy **Za mlýnem, Malá a Hrubá Dlážka, Pod valem, Tratidla, Spálenec** a další měly zůstat. V jejich případě šlo o tradiční, již delší dobu užívané názvy. O rok později vydala knihtiskárna a kamenotiskárna společenstva v Přerově plán města Přerova, kde byly zachyceny tyto názvy: Dolní náměstí, Horní náměstí, Žerotínovo náměstí, Blahoslavova, Kojetínská, Komenského třída, Kozlovská, Loučka, Malá Kostelní, Malé Novosady, Mostní, Na nábreží, Nádražní, Palackého, Pod valy, Šířava, Školní, Tovární, Trávník, Velká Kostelní, Velké Novosady, Za jatky, Ztracená. Za řekou na pravém břehu to byla Velká a Malá dlážka, Tratidla a Za mlýnem.

Názvy ulic zaznamenal i průvodce po městě z roku 1888. Mimo již výše uvedených se tu objevila **Ferdinandská ulice** a **Trávník**.

Obecní výbor 16. dubna 1884 zároveň rozhodl o zakoupení „tabulek nápisních“ pro nově pojmenované ulice.

S označováním ulic souviselo a souvisí i orientační číslování domů. V Přerově ta potřeba nastala poměrně pozdě. Na zasedání obecního výboru 28. července 1889 správce Dostalík podal volný návrh, aby „ku stávajícím číslům popisným čísla orientační na domy vyvěšeny byly z příčiny, že nynějším stavěním domů nových a rozdělováním domů stávajících čísla popisná jsou pomíchána“. Návrh byl přijat s tím, že zvolená komise ve složení navrhovatel, František Mohapl a František Matouš vypracuje jednotný postup.

K dalšímu rozhodování o pojmenování nové ulice došlo na zasedání obecního výboru 10. března 1893. Jednalo se o ulici vedoucí směrem k Michalovu ve čtvrti nazývané **Osmek**.

Gymnazijní ředitel Veselý navrhl přítomným, aby o pojmenování ulice rozhodla městská rada. Dr. Leopold Riedl dodal, že by při hledání pojmenování ulic měl být brán zřetel k našim předním mužům, a aby také další ulice, jako např. Ztracená ulice, dostaly jiná pojmenování. O dva roky později dne 4. září 1895 po návrhu městské rady došlo k pojmenování části ulice dosud nazývané Nádražní v úseku od domu čp. 752 Františka Čihaly po rožní dům čp. 608 severní dráhy ulicí **Škodovou** a ulice dosavadní Tovární od domu čp. 608 po rožní dům Jiřího Calábka čp. 1215 byla pojmenována ulicí **Nádražní**.

Dne 1. dubna 1896 pojmenoval obecní výbor ulici vedoucí od nádraží na Loučka vedle stávajícího příkopu ulicí **Kramářovou** a ulici jdoucí od Loučnické ulice až po ulici výše zmíněnou ulicí **Čechovou**.

V roce 1900, 28. června, se řešila žádost obyvatel Kozlovské ulice o nové označení. V souvislosti s tím bylo konstatováno, že by byl nejvyšší čas podat návrh na pojmenování ulic, jak je to vidět i v jiných českých městech. Byl sice již položen základ, ale v záměru se nepokračovalo. V jednání o záležitosti bylo pokračováno 6. července 1900. Opět se mluvilo o

vhodnějších názvech, upomínajících na české dějiny, na působení vynikajících českých mužů. Přerov neměl zůstat pozadu!

Ulice jako Ztracená, Trávník, Tratidla, Jateční, Na Vsadsku prý již dávno zasluhovaly jiné označení, a to tím více, že na dosavadních tabulkách byla barva už dávno setřena a bylo by možné pořídit za laciný peníz jiné emailované. Naposledy 30. července bylo jednáno o názvu ulice Mariánské, což doporučila rada.

Obecní výbor ale na návrh Leopolda Pospíšila odkázal věc až do doby, kdy bude hotova všeobecná regulace města a dojde k hromadnému přejmenování ulic. Z roku 1900 pochází první adresář města Přerova, který obsahuje i tehdy užívané názvy: **náměstí** - Dolní náměstí, Horní náměstí, **Na Marku**, Žerotínovo náměstí:

ulice - Blahoslavova, Ferdinandská, Jateční, Kojetínská, Komenského, Kozlovská, **Lázeňská**, Loučka, Malá Dlážka, Malá Kostelní, Malé Novosady, Mostní, Nábřeží, Novosady, Palackého, **Pivovarní**, Pod valy, Šřava, Škodova, Školní, Tovární, Tratidla, Trávník, Velká Dlážka, Velká Kostelní, Vsadsko, Za mlýnem, Ztracená.

V souvislosti s výstavbou v prostoru Na Loučkách se objevila potřeba pojmenovat nově vzniklé ulice. Tím se zabýval obecní výbor 13. prosince 1901. V souladu s návrhem obecní rady bylo usneseno pojmenovat nově projektovanou ulici ke gymnáziu **Havlíčkova**, ulici na rohu Panny Marie k ulici Čechově. **Nerudova**, od Ztracené ulice až k domu majitele Gintra **Sušilova**, Louční ulici **Wurmova**. Tabulky se jménem byly pořízeny emailované a zároveň bylo vysloveno přání, aby bylo co nejdříve provedeno číslování domů. Dne 18. června 1902 navrhl dr. Riedl, aby nová ulice na starém hřbitově byla pojmenována ulicí **Riegrovou** a Dolní náměstí náměstím krále Jiřího.

Po delší debatě, které se zúčastnili František Slaměník, dr. Riedl a ředitel gymnázia Vincenc Vávra, byl přijat první návrh s tím, že na rohu bude tabulka s nápisem, že město Přerov pojmenovalo ulici na paměť svého čestného občana a velkého vlastence. Druhý návrh v debatě Riedl stáhl.

Lékárník Matouš se o něco později, 18. června 1902, vrátil k již dříve projednávanému tématu zavedení orientačního číslování po způsobu velkých měst. Po čilé debatě, do níž zasáhli opět Slaměník, Vávra, ale i Hrmovský, Pivný a dr. Lipčík, bylo usneseno, aby obecní rada se stavebním odborem a Františkem Slaměníkem a ředitelem Vávrou společně vypracovali návrh na případné pojmenování ulic a na zavedení orientačního číslování. Dne 5. listopadu 1902 byl již obecnímu výboru předložen rozpočet firmy V. Broulim v Praze na 378 K za dodané emailované pamětní a nárožní tabule ke schválení a k výplatě.

Další názorný přehled o uliční síti a jejím pojmenování nám dává plán Přerova z roku 1903. Zachyceny byly ulice a náměstí:

Škodova, Kramářova, Kojetínská, Komenského třída, Riegrova, Malé Novosady, Velké Novosady, Blahoslavova, Školní, Nábřeží, Palackého, Jateční, Dolní náměstí, Kostelní, Malá Kostelní, Mostní, náměstí Na Marku, Ferdinandská, Horní náměstí, Žerotínova, Pod valy, Kozlovská, Na Trávníku, Vsadsko, Šřava, Ztracená, Sušilova, Wurmova, Čechova, Nerudova. Za Bečvou se nacházely: Velká a Malá dlážka, Lázeňská, Tratidla, Za mlýnem, **Na kopaninách**, Na osmeku, **Na křivou**.

V roce 1904, 3. února, obecní výbor rozhodl o pojmenování ulice vedoucí od Sušilovy ke Kramářově ulicí **Jungmannovou**.

Dne 18. ledna 1905 projednával obecní výbor žádost obyvatel dosud nepojmenované ulice vedoucí z Trávníku do Kozlovské ulice. Zlomyslní sousedé prý ji začali nazývat Kočičí. Bylo rozhodnuto svěřit výběr řediteli Vávrovi. Vincenc Vávra spolu s Františkem Slaměníkem vypracovali memorandum týkající se pojmenování ulic a číslování domů, které předložili k projednání na nejbližším zasedání 15. února 1905.

„Memorandum slavné městské radě a slavnému obecnímu výboru města Přerova.

I. Pojmenování ulic

Jednotlivým větším neb menším oblastem pozemků lid náš pro orientaci dával význačná či charakteristická názviska, jež buď se vůbec neměnila neb časem zkomolena jsou z pokolení na pokolení přecházela a udržela se do doby nejnovejší. Názvy „tratí“, jak říkáme, buď označují půdu neb polohu, útvar neb kulturu půdy, konečně často jsou to jména místní (topická) neb po původci majetku (patronymická). Není potřebí dokazovati, že stará jména tratí jsou pro historii té oné krajiny ceny veliké a že nám často nahrazují zcela dobře nedostatek historických písemných zpráv. Dle jmen tratí dosud zachovalých lze určit, kde která osada zanikla válkami neb jinou pohromou neb náhodou stála, jaké měla obyvatelstvo, zda např. u nás české či německé, často též jakého zaměstnání.

Důležitost názvů tratí uznávali u nás topografové a historikové, jako Schwoy, Boček, Volný, Chytil, Brandl, Prasek, Fr. Slavík (zakladatel Vlastivědy moravské), v Čechách zejména Palacký a Tomek. Z té příčiny také historik a zemský školní dozorce Vác. Royt upozorňoval učitelstvo, aby názvy tratí sbírali a si zapisovali.

Dotazník přiměřený rozesílal Musejní spolek brněnský. Jak to bylo záslužno a důležitě, patrně nyní v topografiích, vydávaných Vlastivědou v Brně. Tomek ve svém velkém díle „Dějepis Prahy“ konstatoval staré názvy tratí a ulic v Praze od dob nejstarších, a zastupitelstvo Pražské činnosti nároky na pojmenování ulic, k názvům těm především přihlíží. Na váhu též padá, že názvy tratí obyčejně se nedají ani na jiný jazyk překládati.

Také zde v Přerově máme názvy některých bývalých tratí zachovány v pojmenování ulic, např. Na Trávníku, Na Vsadsku, Pod valy, Na Tratidlech, na Kopaninách, Osmeku a j. Z té příčiny pro pojmenování ulic navrhuji:

1) aby stará charakteristická jména tratí co možná při pojmenování ulic byla zachována neb oživena:

2) teprve tehdy, kdyby jména takového nebylo, aby zevnějškem slušné ulice pojmenovány byly názvy novými, např. dle jmen historických našich osob. Pokud se týče názvu ulice z Trávníku

do Kozlovské, oznamuji, že v katastrální mapě města Přerova celý komplex mezi ulicemi „Na trávníku“ směrem ku Kozlovské nazýváme „Trávník“. Lid v uličce, o níž se jedná, říká „Malá Trávnícká“ (bez slova „ulice“), někteří též „Od Bečvy“, ač toto pojmenování je velmi řídké. Na adresách dopisů a zásilek do této ulice pravidelně psáno jest „Malá Trávnícká“. Navrhuji tedy, aby název „Malá Trávnícká“ ulici této zůstal, a to bez subst. „ulice“, jak říká lid a jak také správně zní po slovansku (např. v Petrohradě „ulice Něvská“ zkratka „Něvskaja“). S návrhem tímto souhlasí Fr. Slaměník

II. Označování domů čísly orientačními Každé větší město, kde je čilejší ruch obchodní, postaralo se vedle čísel popisných (konskripčních) neb katastrálních též pro pohodlí obyvatelstva vlastního a zvláště příchozích o poznačení ulic čísly orientačními, bez nichž ovšem poněkud jen velké město obejít se nemůže. Toto také v nejvyšší míře jest již třeba zde v Přerově. Hledati číslo domu např. na Velké Dlážce, v ulici Komenského aj. příchozím do Přerova jest naprosto nemožno:

doručování dopisů a zásilek nyní taktéž je velmi znesnadněno, ba někdy téměř spojeno s velikými obtížemi a nesnázemi.

Navrhuji tedy:

1) aby slavný obecní výbor se rozhodl pro označení domů čísly orientačními vedle čísel popisných:

2) aby náklad na toto číslování domů (asi 5000 K) hradil se tím způsobem, by majitelé domů dostávali tabulky od obce za cenu výrobní, tedy asi za 2 K 50 h. (V Brně obec prodává tabulky

po 2 K 30 h):

3) aby zdejší továrny na slévání železa byly vyzvány ku podání návrhů a cen:

4) aby tabulky tyto nahoře měly číslo arabské, dole jméno ulice:

barva podkladu budiž bílá, cifry a písmeny červené.

5) Na listinách budiž číslo popisné (katastrální) označováno zkratkem „st.“ (staré), orientační zkratkem „n.“ (nové): tedy např. Komenského třída čp. 800 st. neb jednoduše čp. 800, jak jest to v Praze, v Brně atd.

6) Východiskem pro nové číslování budiž Dolní náměstí od radnice, tak aby vpravo v ulicích byla čísla sudá (pravá), vlevo lichá (levá): náměstí troj- a čtverhranná mějtež čísla běžící za sebou.

7) Veškery podrobnosti buďtež ponechány městskému stavebnímu úřadu.

V Přerově dne 20. ledna 1905 Vinc. Vávra.“

Zároveň bylo vyřešeno pojmenování ulice z Trávníka do ulice Kozlovské, která od té doby nesla název **Malá Trávnícká**.

Orientační číslování všech domů ve městě se mělo provést, jakmile bude vypracován regulační plán města a schválen. Použity měly být emailové tabulky, obecní rada se měla postarat o vzorek a cenu. V úvahu jako již dříve přicházela firma První rakousko-uherská továrna na emailované tabule a ciferníky a malířství lahví lékárnických V. Broulim v Praze, dříve Petronin.

Na zasedání obecního výboru 23. března 1905 sdělil starosta v příčině provedení orientačního číslování domů, že obecní rada si opatřila od firmy Broulim z Prahy vzorky emailovaných tabulek a cenu. Číslice měly být bílé na tmavomodrém poli. Ale ještě 15. listopadu dostal ředitel Vávra na svůj opakovaný dotaz odpověď, že obecní rada si dosud neopatřila vzorky ani cenu tabulek.

V roce 1906, 20. ledna, byl poprvé oficiálně sestaven přehled dosud užívaných názvů ulic a návrh a výkaz nového soustavného číslování města Přerova:

Dolní náměstí Mostní

Horní náměstí Nábřeží

Žerotínovo náměstí Nádražní

Blahoslavova Nerudova

Brabansko Osmek

Čechova Palackého

Ferdinandova Pivovarní

Havlíčková Riegrova

Jateční Sušilova

Jungmannova Škodova

Kojetínská Školní

Komenského třída Tratidla

Kopaniny Trávník

Kozlovská Velká Dlážka

Kramářova Velká Kostelní

Lázeňská Velké Novosady

Malá Dlážka Vsadsko

Malá Kostelní Wurmova

Malá Trávnícká Za mlýnem

Malé Novosady Ztracená

V případě Šířavy navrhl radní František Lazar rozdělení nynější Šířavy pojmenováním na tři díly a sice:

1) Šířavu číslovanou tak, že sudá čísla začínají u Komenského třídy na pravé straně směrem k hřbitovu a končí před hřbitovem, lichá čísla počínají též u Komenského třídy, postupují po

levé straně až k čp. 298, zde přechází číslování na dům majitele Veselského a končí u hřbitova.

2) Ulici podél silnice Želatovické nazvanou kupř. Želatovická, v kteréžto by sudá čísla počala za domem p. Veselského a pokračovala po téže straně, lichá čísla začala by na domě čp. 298, přecházela z domu čp. 302 na dům čp. 695 a pokračovala podél silnice dále.

3) Ulici vedoucí od jmenované Želatovické počínající za domem čp. 302 a vedoucí na Vsadsko (Malá Šřavská) číslováním jak jinde. (Ke kapliče)

Ve všeobecných poznámkách navrhol, aby „číslování provedeno v tom směru, jak se město rozšiřuje, tj. od středu města (Dolní náměstí), k jeho obvodu. Jen u některých nově založených ulic (kupř. Havlíčkově, Čechově), provedeno ve směru opačném a řídí se tu dle směru, o jakém vystavení té oné ulice

začato bylo a pokračuje. Za pravidlo platí: Lichá čísla (1, 3, 5) umístěna budou po levé, sudá (2, 4, 6) po pravé straně směrové čáry. Nečíslované zůstanou zatím: Část Tratidel u Hrázního mlýna, levá strana Kozlovské ul. od Vsadska, ulice Pod valy, Spálenec a jednotlivé odloučené domy. Na rožáky připadnou 2 čísla.“

Následně 29. ledna 1906 schválil obecní výbor orientační tabulky. V té době již existovala komise pro pojmenování přerovských ulic, v níž zasedali zprvu jen František Slaměník a Vincenc Vávra.

Ti vypracovali 5. března 1906 návrhy:

I. „V účtě podepsaní věrni jsouce schválené zásadě obecním výborem, že při pojmenování ulic především třeba dbáti starých a významných jmen lidových, při nových pak ulicích a při ulicích jmen nevhodných zřetel míti na slavné muže z dějin a literatury české, pro odbočku na Šřavě směrem k Želátovicím navrhuji „Želátovská“ (bez substantiva ulice), pro odbočku ze Šřavy ke Kozlovicím „Ke Kapliče“ dle názvu lidového. Pokud se týče názvu „Ke Kapliče“, obrátil se Vinc. Vávra na nejlepšího žijícího znatele jazyka českého, školního radu Frant. Bartoše, jenž v listě ze dne 2. března t. r. píše:

O správnosti tohoto pojmenování je nejlepším důkazem, že je lid sám vymyslel. Tedy jen je ponechte. Od kterých čísel domů mají nové poboční uličky býti pojmenovány, nechť rozhodne stavební odbor.

II. Bylo by též vhodné, aby pro odbočku Šřavy ku hřbitovu oživen byl starý a velmi případný název „Ve svislech“.

III. Navrženo přibrat do komise prof. Ferd. Dulu jako filologa a znatele české literatury, radního Frant. Lazara, jako předsedu stavebního odboru a znatele topografie Přerova.“ Návrhy byly obecním výborem 7. března 1906 schváleny v tom smyslu, že část Šřavy směrem k Želátovicím byla pojmenována **Želátovská**, ulice ke Kozlovicím **Ke Kapliče**, část asi od domu majitele Veselského až po Josefa Vlacha **Ve Svislech**.

Do komise zvoleni: Ferdinand Dulla, c. k. gymnazijní profesor, jako znalec české literatury a František Lazar jako znalec topografie Přerova.

O pojmenování prostoru na Šřavě se však vedl déle trvající spor. Dne 21. března 1906 Vincenc Vávra připomněl návrh komise, aby ulice směrem ke hřbitovu byla pojmenována Ve Svislech a pojmenovaná část Ve Svislech aby vzhledem k tomu, že tvoří část náměstí, pojmenována byla Šřava. P. Ignác Zavřel se vyslovil proti změně pojmenování oné části, jelikož by se tím pomýjelo staré lidové označení. Josef Kojecký byl proti pojmenování ulice ku hřbitovu Ve Svislech, jelikož Svisla se může nazývat pouze taková část, „která pouze jednou stranou čelí do ulice“.

Proto ze zasedání komise pro pojmenování ulic dne 7. dubna 1906 vyšel nový návrh:

I. Název „Ve svislech“ budiž ponechán té straně Šřavy, jak se usnesl obecní výbor, od domu Eduarda Veselského čp. až k čp. 339 (Václav Kočí).

II. Konec Šířavy, kde úzí se v ulici ke hřbitovu (čp. 984 vpravo), poněvadž je třeba také ji označiti pro číslování orientační, budiž nazvána „Moštěnská“ („Švédská“ neb „Hřbitovní“ návrh minoritní).

III. Bezejmenná dosud nově zřizovaná ulice ze třídy Komenského proti akciového pivovaru, do níž ústí Riegrova, budiž nazvána ulice „Bartošova“. František Bartoš, nar. 16. března 1837 na Mlatcové u Zlína, jest největším ze žijících spisovatelů českých na Moravě. Ač působil jako profesor a ředitel gymnázia velmi zdárně a plně úřadem svým byl zaměstnán, přece jeho práce literární jsou tak rozsáhlé a vynikající, že mu zabezpečují v literatuře české i v národě místo nejčelnější. Třeba jen jmenovati jeho „Národní písně moravské“, 2 veliké svazky, vydané českou akademií, „Dialektologii moravskou“, za niž dostalo se Bartošovi čestné ceny od carské akademie v Petrohradě, „Dialektický slovník“ nářečí a podřečí moravských, nákladem české akademie, lidovědné jeho práce „Lid a národ“, „Naše děti“, „Domácí čítanka“ a mnoho jiných.

Vedle toho mnoho práce a píle věnoval na udržení ryzosti jazyka českého, ve kteréž příčině má zásluhy o jazyk český nehynoucí. Za zásluhy o jazyk český jest Bartoš řádným členem české akademie, čestným občanem mnohých obcí moravských, členem král. učené společnosti v Praze: mimo to byl vyznamenán : titulem školního rady a rytířským křížem řádu Františka Josefa.

Z té příčiny podepsaná komise doufá, že slavný obecní výbor uznávaje nehynoucí zásluhy o jazyk český školního rady Františka Bartoše, svolí, aby ulice dosud beze jména nazývána byla ulicí Bartošovou.

Věnovací deska mějž nápis:

Na poctu škol. rady Františka Bartoše, spisovatele a obhájce ryzosti jazyka českého, ulice tato nazvána Ulice Bartošova.

IV. Dosavadní ulice Školní budiž nazvána „Bratrská“. Pojmenování „Školní ulice“ pochází z doby, kdy v Přerově byla jediná škola obecná: pojmenování toto tedy pro nynější doby naprosto nevhodné.

Podepsaní navrhuji „Bratrská“ z té příčiny, aby znova oživena byla nehynoucí památka bratří českých a moravských, kteří působením svým zde Přerov povznesli na první sídlo duševní práce na Moravě, zvláště za Viléma z Pernštýna a ještě rozhodněji za Karla staršího z Žerotína. Mimo to první sbor bratrský asi r. 1470 utvořil se právě v Přerově.

Vinc. Vávra, Fr. Slaměník, Ferd. Dula, F. Lazar“ S definitivní platností rozhodl obecní výbor 11. kvěna 1906, a to v tom smyslu: ponechat název **Ve Svislech** té straně Šířavy, která ústí na náměstí, a to od domu čp. 330 Eduarda Veselského až po dům čp. 339 Václava Kočího. Část vedoucí ke hřbitovu počínaje od domu čp. 984 pojmenovat **Moštěnská**. Bezejmennou a nyní zařizovanou ulici ze třídy Komenského proti akciovému pivovaru, do níž ústí ulice Riegrova, pojmenovat ulice **Bartošova**. Dosavadní ulici Školní nazvat **Bratrskou**.

V roce 1906 se také řešil problém s číslováním židovských domů, které až doposavad nesly římské číslice. Dne 3. října F. Lazar a K. Černý jménem stavebního úřadu na tuto skutečnost upozornili. Dne 20. dubna 1907 prohlásil starosta židovské obce Klein, aby se číslování židovských domů provedlo v souvislosti s městskými domy, náklad že zaplatí majitelé domů, popř. židovská obec.

Z komise vzešel 10. března 1910 i návrh na pojmenování nové ulice z Palackého třídy k nové dívčí škole. Protože v tom prostoru se již nacházely ulice Bartošova a Riegrova, navrhovalo se pojmenování ulice **Boženy Němcové**. „...Jestliže, pánové, nazvete novou tuto ulici ulicí Boženy Němcové, doplníte tím velmi krásně a vlastenecky kruh spisovatelů našich, které jste poctili názvy ulic a zároveň splatíte hold jménem vlasteneckého Přerova naší nesmrtelné Boženě Němcové.“ Schváleno obecním výborem 13. dubna 1910.

Na doplnění komise schválil obecní výbor 16. března 1910 vedle názvu i Jana Mádra, gymnazijního profesora, novým členem. Členové komise byli pověřováni i aktuálními úkoly

vyplývajícími z postupující zástavby města. Tak např. na žádost stavebního úřadu se vypravil Vincenc Vávra na staveniště rodinných domků (již 42 jich bylo hotových) družstva Svěpomoci, aby rozhodl v souhlasu s dalšími členy o pojmenování vznikajících ulic. Protože tato část města neměla vlastní označení na katastrální mapě, ani pojmenování po významných mužích by nebylo vhodné, doporučil Vávra název Na Svěpomoci podle družstva národně sociální orientace vzniklého v roce 1908. Byl při tom veden i vzorem velkoměst Amsterdamu, Londýna, amerických měst, kde ulice dostávají pro označení čísla. Podobně měl i Vávra představu, že v případě rozšiřování domků by ulice byly označovány novými římskými čísly, domy pak arabskými čísly.

Dne 3. listopadu schválil obecní výbor návrh komise na pojmenování nové části města na staveništi domků Svěpomoci

Na Svěpomoci, a to ulice z Velké Dlážky Na Svěpomoci I, paralelní ulice z Velké Dlážky napravo Na Svěpomoci II, vlevo Na Svěpomoci III. Čísla domů byla vpravo sudá a vlevo lichá. Počítalo se, že ulice I bude protínat celý komplex domků až ke struze. V 1. desetiletí 20. století byly za budovou gymnázia postaveny první úřednické domy a vznikla tak nová ulice spojující postupně Havlíčkovu s Wurmovou ulicí. Obecní výbor na výše uvedeném zasedání souhlasil s pojmenováním ulice **Smetanova**.

V lednu 1912 žádali c. k. poštovní oficiál Rudolf Konečný, Josef Koutňák, c. k. berní oficiál, a stavitel Josef Pilc o pojmenování ulice Na Svěpomoci I jiným způsobem, v květnu znovu, a proto v říjnu sepsala komise návrh na změnu názvu ulice „na Svěpomoci“: „Vystavěním dělnických domků pro své členy založil spolek Svěpomoc novou ulici, nyní „Svěpomoc II“ jdoucí rovnoběžně s Velkou Dlážkou. Aby pak zmíněný spolek k této nové své čtvrti nabyt také příchodu, byl nucen koupiti pozemky na vedení cesty sem, která tedy Velkou Dlážku s onou novou dělnickou čtvrtí ve směru příčném spojila. Cesta ta patří tedy zmíněnému spolku, ale tento při ní samé ničeho více nestavěl. Avšak pozemky při ní, po obou stranách, koupil stavitel p. Pilc a postavil zde řadu domů, takže vznikla nová ulice. Jest to nyní sporná Svěpomoc I. Ulice tedy, totiž cesta, patří spolku, po němž byla také nazvána, domy však při ní patří majetníkům, kteří s oním spolkem v žádném spojení nejsou.

Spolek Svěpomoc jest zavázán cestu tu na řádnou ulici zříditi, což kdyby se stalo, pak zajisté doposavadní název by byl případný a musil by zůstat. Spolek ten však o cestu tu se nestará, ulici z ní nedělá a všelijak se vymlouvaje, dává vším najevo, že mu na ulici té nezáleží a že ji asi obci, jak se v takovém případě říká, „na krk hoditi chce“.

Na druhé pak straně se nedá popřít, že majetníci domů a pozemků při cestě té tímto stavem velice trpí a citelně poškozováni jsou. Hlavní pak jejich stížnost se nese k názvu ulice – název „na Svěpomoci I“ máti nechtějí a přičítají názvu tomu všechn nezdar, který je stíhá, jmenovitě stavitel p. Pilc a p. oficiál Konečný. Stížnosti jejich při nyníjším stavu ulice jsou zcela odůvodněny. Poněvadž pak komise pro pojmenování ulic se bezpečně přesvědčila, že spolek Svěpomoc na řádné upravení ulice té naprosto nepomýšlí a že její upravení tedy obci případně, tu činí se návrh, aby žádosti pp. Pilce, Konečného a soudruhů za změnu názvu ulice té se vyhovělo a aby místo doposavadního názvu „na Svěpomoci I“ ulice ta se nazývala: Ulice Příčná.

Název tento jest věčný, znamená její směr mezi Vel. Dlážkou a Svěpomocí a není zde potřebí žádného odůvodňování.“ Obecní výbor 30. října. 1912 rozhodl o přejmenování ulice Na Svěpomoci I na ulice Příčná. Tento prostor si ovšem vyžádal i další zásah, jednalo se o trojhran domků u Hrázního mlýna a podél silnice Dluhonské až k vápence. Komise navrhla dne 6. února 1911:

„a) Směr prodloužených Tratidel na Dluhonské silnici až k vápence budiž dle obdoby již stávajících ulic: Kozlovská, Moštěnská, Želátovská, nazývána Dluhonská.

b) Ulice podél struhy proti mlýnu Hráznímu budiž dle starého názvu trati zaznamenané v katastrální mapě z r. 1830 nazvána Na Hrázi a čísla orientační ať jdou za sebou 1, 2, 3 ...

nebo druhou stranu této ulice pro struhu nelze zastavěti.

c) Ulice třetí, východní to směr onoho trojhranu, budiž dle lidového názvu, zcela případného, nazvána Malá Tratidla.“

Obecní výbor 1. března 1911 se usnesl pojmenovat dosud nepojmenovanou část Tratidel, a sice část naproti obecní louky **Malá Tratidla**, část postavenou ke mlýnské strouze **Na Hrázi** a nově zřízenou ulici podél okresní silnice **Dluhonská**.

Vedle družstva Svépomoc působilo ve městě i sociálně demokratické družstvo Lešetín, které si vytklo za cíl stavbu zdravých a laciných rodinných dělnických domků v Přerově. Vzniklo v důsledku velké nouze o byty, která dostoupila vrcholu v roce 1908, takže lidé byli nuceni obývat po dvou rodinách jeden byt, za přístřešky sloužily i půdy a dřevníky. Nejvíce byli postiženi železniční zřízenci, jejichž počet po zestátnění severní dráhy v tomto roce byl značně rozmnožen. Proto se rozhodli založit spolek pod vedením spolku brněnského, který před několika lety založil a řídil poslanec Josef Hybeš. Začátek byl velmi zdoluhavý, trvalo to dva roky, nežli se sešel v malých částkách nashromážděný kapitál potřebný k zakoupení stavebního místa. Finance byly potřebné k zakoupení pozemku ve vlastnictví hraběte Magnise. Správa panství byla projektu nakloněna a chtěla žádosti za odprodej vyhovět. Pozemek však měl v nájmu baron Skene a smlouva měla vypršet až roku 1917. Žádost adresovaná baronovi do Vídně byla zamítnuta.

Také jiná jednání o odprodání byla odmítnuta, až konečně do třetice, po dlouhém vyjednávání sněkolika rolníky ze Šřavy, se podařilo uzavřít jednoroční smlouvou za odprodání 15 měřic pole po 10 korunách za jeden sáh. Povolení ke stavbě zprvu odmítlo obecní zastupitelstvo vydat, a to vzhledem ke členům družstva. Teprve po intervenci politického úřadu a tlaku zdola bylo povolení k parcelaci a stavbě uděleno.

Roku 1910 v měsíci srpnu bylo přikročeno ke stavbě prvních dvou dvojdomků, které ale teprve z jara 1911 mohly být dohotoveny. Začalo přibývat členstva, takže družstvo se mohlo odloučit od Brna. Počet členstva dosáhl číslo 132, členský podíl obnášel 100 korun, mimo toho dal každý člen svou hotovost spolku jako vklad k dispozici, takže se sešel dosti značný provozní kapitál. V roce 1912 bylo již hotových 38 domků systému dvojdomkového sedmi různých typů obydleno a čtyři se nacházely ve stavbě. Domky byly dle typu různých velikostí, sestávaly buď ze 2 světnic, kuchyně, prádelny, předsíně, verandy, špiže a sklepu, nebo byly o jedné světnici, pokojíku, ale také menší o jedné světnici s kuchyní a ostatním příslušenstvím bez, anebo s prádelnou. Kolem každého dvojdomku se nacházela zahrada.

Obecní výbor 6. března 1912 přijal návrh komise pro pojmenování ulic pojmenovat novou čtvrť vzniklou na Šřavě podél levé strany silnice k Moštěnici **Na Lešetíně**. Přitom byla členstvu připomenuta slova z Lešetínského kováře „Pracuj statně dál a stůj pevně jako já jsem stál“ a zároveň připojeno rovněž slovy kovářovými přání „Pod tímto krovem v tiché práci plyňte vám dni blahé a duch lásky vždy vás obletuj“.

V roce 1913 se Vincenc Vávra vzdal členství v komisi. Rok 1915 měl být ve znamení Husových oslav, proto již na zasedání obecního výboru 4. března 1914 navrhl profesor Souček, aby jedna z nejméně frekventovaných ulic města, Nádražní třída, byla pojmenována třídou Husovou. Dále dal podnět k zařazení určité částky do rozpočtu na pořízení mohyly v Michalově a chtěl, aby městská rada vzala na sebe protektorát nad táborem lidu, který měl být uspořádán 5. července 1914. Proti všem návrhům se ozval konsistoriální rada P. Ignác Zavřel, který poukázal na to, že město má jiné starosti než Husovy oslavy. Poslanec Marek jeho výtky odmítl a Součkovy návrhy byly většinou hlasů přijaty. Po vypuknutí války byly jiné starosti než se zabývat pojmenováním ulic. Výjimky byly dvě. Dne 20. srpna 1915 byl Vincenc Vávra požádán podat návrh na změnu názvu Dolní náměstí. Navrhl název náměstí Františka Josefa, ale byl si vědom, že v tom případě by bylo třeba změnit i název Horního náměstí, třeba na Zámecké náměstí. Dne 30. června 1915 starosta přednesl návrh městské rady z 23. června 1915, aby „na památku nynější velevýznamné doby změněn byl název

Dolního náměstí na Náměstí císaře a krále Františka Josefa I. aneb stručnější název Náměstí Františka Josefa.“ Přijata byla kratší verze **náměstí Františka Josefa**.

Dne 1. března 1916 starosta vzpomněl smrt c. k. okresního hejtmána, místopředsedelského rady Karla Regnera barona z Bleylebenů, který zemřel 16. ledna 1916 v Lužánkách u Brna. V Přerově působil od roku 1903. Při té příležitosti informoval o návrhu rady, aby budoucí ulice z Novosad do ulice Palackého byla pojmenována ulicí Karla barona z Bleylebenů.

Období 1918–1939

Vznik republiky v říjnu 1918 s sebou okamžitě přinesl potřebu přejmenovat některé ulice. Již 18. prosince 1918 navrhla obecní rada zvolit komisi pro pojmenování ulic ve složení ředitel František Slaměník, ředitel Emil Mazáč, prof. Stanislav Kovanda, stavitel a radní František Pivný, továrník a člen obecního výboru Emanuel Šnajberk. Následně obecní výbor 23. prosince 1918 změnil názvy veřejných prostranství, a to: náměstí Františka Josefa – **náměstí Masarykovo**, náměstí na Loučkách – **náměstí Svobody**, ulice Ferdinandova – **ulice Wilsonova**.

Dochoval se dopis, jímž František Slaměník nedlouho před svou smrtí reagoval na výzvu městské rady, aby se vyjádřil k názvům ulic v Přerově:

„Slavné městské radě v Přerově k rukám pana starosty Dra. M. Havránka.

Velevážený pane starosto!

Dle přípisu slavné městské rady ze dne 23. t. m. číslo 1151 podávám své dobrozdání v příčině pojmenování popř. přejmenování některých částí města Přerova. Podotýkám, že jsem názor svůj o věci té k vyzvání slavné městské rady vyslovil již před čtyřmi roky, kdy šlo o přeměnu jména Dol. náměstí. Ač mi dobře známo bylo, že tu jde o jméno císařovo, přece jsem nikterak nebyl pro to, aby stará, ustálená jména částí našeho města byla měněna. A na tom trvám i dnes. Přerov skládá se z města horního a dolního má též své Horní a Dolní náměstí, neboli rynky, jak se dříve obecně říkalo. Měnit jména těchto dvou náměstí nenapadlo dosud nikoho a ovšem též ne počátkem let 80tých min. století, kdy tehdejší komise Širokou ul. uznala za náměstí, jež obdrželo jméno po Karlu st. z Žerotína. Při prohlášení České naší republiky, kdy jméno neblahého císaře z radnice odstraněno a pojmenování tedy zrušeno, hned se zase ozvali hlasové po novém jméně a Obzor nazýval je zprvu náměstím Svobody, potom náměstím Masarykovým.

Ubezpečuji však, že ani jedno ani druhé jméno nikdy by se v Přerově neujalo obecně, protože majíce náměstí Horní vždy na rozdíl mluvití budeme o Dolním. I v Olomouci rozlišují náměstí Horní a Dolní, ač v poloze rozdíl jest nepatrný. Navrhuji tedy, aby Dolní náměstí zůstalo i pro všechny časy budoucí „Dolním“ t. j. aby jinak pojmenováno nebylo. Abychom však novými jmény oslavili zakladatele samostatného státu Českého, navrhuji, aby nejživější ulice našeho vnitřního města, t. j. Ferdinandská ulice nesla pro všechny časy budoucí jméno Masarykovo. Ulice tato dříve Podhradní nazývaná, obdržela patrně nynější své jméno po císaři Ferdinandovi, když byl korunován na krále českého. Ať tedy ulice tato honosí se nyní jménem prvního presidenta České republiky.

Poněvadž pak, jak se proslýchá, vzniknouti má také na Loučkách velké náměstí za park upravené, navrhoval bych, aby mu dáno bylo jméno slavného našeho příznivce, presidenta Wilsona. Při zprávě o převezení ostatků rakouským bezprávním popraveného Slavomíra Kratochvíla, vzorného to a nepoddajného Čecha a Sokola, počali mnozí nazývat po něm ulici Kostelní. Máme však Kostelní ulice dvě, Velkou a Malou, i jsem toho mínění, aby jméno Kratochvílovo dáno bylo Kostelní ulici Malé, ležící šikmo proti domu, v němž bydlel Kratochvíl. Protože pak ulice Kostelní (dosavadní Velká) přiléhá k farnímu kostelu a jméno své má již ode dávna, nejsem proto, aby bylo měněno. Měnit jména ulic doporučuje se hlavně tam, kde jméno dosavadní, někdejšího jejího významu již nevystihuje. Tak zejména Školní ulice stala se Bratrskou, neboť dnešní Přerov bude brzy míti školy téměř v každé ulici.

Upozorňuji, že mámě též ulici Jateční, ze které jatky již dávno odstraněny. Navrhuji, jak jsem učinil v Obzoru již před rokem, aby ulice pojmenována byla po přerovském vynikajícím biskupu bratrském Matěji Červenkově, vrstevníku a příteli Blahoslavově, ulicí Červenkovou, takže bychom pak měli rovnoběžné ulice Blahoslavovu a Červenkovu.

Žeť pak za pohnuté doby, v níž konány přípravy k naší samostatnosti, pamětním spisem svým znamenitě vynikli i čeští spisovatelé, v jejichž čele stál slavný náš historik-beletrista Alois Jirásek, navrhuji, aby i jeho jméno dáno bylo též některé z ulic přerovských. Jistý vážený občan trávnícký psal mi, aby Trávník pozměněn byl na ulici Jiráskovu, leč mi se zdá, že ani toto prastaré jméno nemělo by se měniti. V dobách předhistorických dnešním Trávníkem, třídou Komenského a ulicí Kojetínskou proudila Bečva a když se byla za dlouhé doby uhnula k severu a Přerov náš založen, a také Šířava vznikla, zelenal se za dlouhou dobu skutečný trávník mezi dolním městem a Šířavou a jméno to zůstalo, i když v pozdější době Trávník stal se širokou ulicí. Pro jméno Jiráskovo navrhoval bych dosavadní ulici Kojetínskou, neboť když v letech 80tých min. stol. ulice Kroměřížská obdržela jméno Palackého, nebude tuším velkým hříchem, jestliže změníme také jméno ulice Kojetínské. Ku konci jen ještě toto. V některých našich městech jali se před lety horempádem překřtívati téměř všechny části města, což nijak nesluší schvalovati. A jestliže náš Přerov doposud jména slavných mužů dával toliko ulicím nově vzniklým, nebo měnil jména jen tam, kde ulice dřívějšího významu svého pozbyla, ať při tom zůstane i dále a bez důležité příčiny nemění jmen starých od staletí užívaných.

**V Přerově dne 28. ledna 1919.
V dokonalé úctě oddaný Fr. Slaměník“**

Obecní výbor dne 27. ledna 1923 schválil přejmenování Velké Kostelní ulice na **Kratochvilovu**, ale návrh Julia Horáčka na pojmenování Malé Kostelní ulice po Aloisu Jiráskovi byl odkázán znovu městské radě.

Komise ve složení Emil Mazáč, ředitel Blahoslavovy školy, ředitel gymnázia Richard Kantor, odborný učitel Rudolf Vanýsek, radní Hubert Malina zpracovala důvodovou zprávu o uličních názvech s datem 6. března 1923. Za úkol s i vytkli:

1) Odstranit veškeré názvy ulic nesoucích přívlasky Malý a Velký. Přívlasky nejsou původem české, protože v duchu českého jazyka tvořeny topografické názvy míst jmény zdrobnělými jako Brod – Brodek, Lhota – Lhotka, Brno – Brníčko, Prostějov – Prostějovičky atd. Přívlasky Malý a Velký vznikly otrockým překladem z němčiny. Také s ohledem na úsporu času a psaní navrhovali odstranění těchto přívlasků.

2) Odstranit názvy oněch ulic, jež za změněných poměrů postrádají důvod svého dosavadního pojmenování. Ulice Jateční není již Jateční, Ztracená po výstavbě čtvrti Lešetínu není již ztracená, ulice Ke Kapličce nevede ke kapličce. V historickém ohledu odstraněním těchto názvů Přerov neutrpí.

3) Pojmenovat ulice nově vzniklé nebo teprve v přítomnosti vznikající.

4) Změnit resp. rozdělit příliš dlouhé ulice, které ve skutečnosti jsou příčními ulicemi rozděleny na několik částí, na ulice nových názvů.

5) Pozornost věnovat tomu, aby k náměstí Svobody, které bylo pojmenováno tak hlasem lidu, připojeny byly ulice nesoucí jména těch, kteří měli o uskutečnění svobody přední zásluhu.

Vzhledem k zásadě bod č. 1 navrhovali, aby se nadále nazývaly:

Velké Novosady pouze Novosady

Malé Novosady – Hybešova

Malá Tratidla – V haltýřích

Velká Dlážka – Dlážka

Malá Dlážka – Denisova ulice

Velká Kostelní – Kratochvilova

Malá Kostelní – Jiráskova

Malá Trávnícká – Alšova

Vzhledem k bodu 2:

Jateční – Drahlovského

Ke kapliče – Staškova

Ztracená – ulice 28. října

K bodu 3:

Pro ulici mezi závodem majitele Hampla a Středomoravskou elektrárnou až po ulici Dluhonskou navrhuje název Reslova.

Pro příští ulici od Skopalova obchodu k městské porážce starý název trati Na odpoledni.

Pro vznikající ulici mezi zahradou Kokorovou a činžovním domem Lešetín – Tomášková ulice.

Pro ulici mezi druhým činžovním domem Lešetína a domem dříve Patočkovým, tedy od Jungmannovy po Ztracenou – Legionářská.

Pro vily k Michalovu – Vrchlického třída.

Pro vily k nemocnici – Dvořákova třída.

Pro první ulici, která vznikne rozparcelováním zahrady Kokorovy – Kokorova.

Pro novou spojku z ulice Smetanovy na náměstí Svobody – Rašínova.

Pojmenováním náměstí Svobody ztratila svůj název ulice Nerudova, pro toto pojmenování navrhli úsek ulice Kramářovy od rožního domu majitelky Schreiberové až k lipám před domem majitelky Radouškové.

Čechova ulice sahala od domu majitelky Vitáskové až po ulici Sušilovu, členové navrhovali, aby název zůstal pouze pro úsek od zmíněného Vitáskova domu až po rožní dům na náměstí Svobody (Žákův hostinec). Další úsek měl splýnout s náměstím Svobody a pro její třetí úsek až po ulici Sušilovou navrhovali název Štefánikova ulice.

Pro první část ulice Velké Dlážky od mostu až po roh (dříve hostinec u Zlatého soudku) navrhli název Tyršova ulice.

Pro část nekonečné ulice Kozlovské od Podvalí až včetně vily dr. Bořeckého název Poděbradova. Pro zbývající část správnější název Kozlovická ulice. K realizaci však nedošlo. Obecní výbor dne 10. března 1923 rozhodl o tom, aby na Svěpomoci byla provedena změna proti dosavadnímu zvyku v pojmenování ulic, a sice tak, že ulice první od středu města byla nazvána Svěpomoc I (doposud se jí říkalo Svěpomoc IV), kdežto druhá paralelní ulice vybíhající z Velké Dlážky byla nazvána Svěpomoc IV.

Pro Lešetín se stanovila tato pojmenování: Ulice jdoucí z prodloužení Moštěnské silnice byla nazvána ulicí **Moštěnskou** i tam, kde dosud byla součástí Lešetína. Jako Lešetín I byla označena ulice, která šla podél hřbitovní zídky a podél židovského hřbitova. Jako Lešetín II byla označena ulice, tvořící střed mezi Moštěnskou ulicí i mezi Lešetínem I. Ulice příčná (kratší a bližší městskému hřbitovu) mezi Lešetínem I a II byla nazvána Lešetín III a ulice příčná, jdoucí od Lešetína I na Moštěnskou ulici Lešetín IV. Provedení změn se uložilo stavebnímu úřadu.

Obecní rada 7. září 1925 projednávala návrh stavebního úřadu na pojmenování ulice odbočující z ulice Kozlovské a ulice odbočující z ulice Smetanovy.

Dne 8. června 1927 předal obecní výbor radě k dalšímu řízení návrh přejmenovat dosavadní Mostní ulici na ulici Jana Gayera.

V následujícím roce dne 27. prosince ulice Malá Kostelní byla přejmenována na ulici **Jiráskovu**. Nábřežní křídlo domů u SME nazváno nábřežím **Dra Edvarda Beneše**, protilehlá část nábřeží od železničního mostu až k betonovému mostu nábřežím **Dra Ant. Stojana**, jehož další pokračování neslo jméno nábřeží **podplukovníka Jana Gayera**.

Ulice v prodloužení ulice Svěpomoc I, vedoucí do ulice Malá Tratidla, dostala název ulice **Kotkova**. Ulice odbočující od Brabanska a jdoucí podél plovárny a dále podél nově vystavených vil nazvána ulicí **Bezručovou** a ulice odbočující z této k sadu Michalovu ulicí **Máchovou**.

Ulice táhnoucí se v pokračování bloku domů, tvořících na náměstí Svobody křídlo s kinem Orania, směrem do ulice Smetanovy, byla nazvána ulicí **Rašínovou**, ulice, která byla pokračováním této strany domů směrem k Weiglovým pozemkům pojmenována ulicí **Štefánikovou**.

Ulice v prodloužení protějšího křídla domů na náměstí Svobody ve směru ulice, která byla nazvána ulicí Štefánikovou, dostala pojmenování ulice **Tusarova**. Tyto dvě pak spojující ulice v prodloužení ulice Ztracené byla pojmenována ulicí **Denisovou**. V nově zastavěné čtvrti města za Ztracenou ulicí vzniklá souběžná ulice s ulicí Moštěnskou v prodloužení ulice Sušilovy byla nazvána ulicí **Marxovou**. První ulice za ulicí Ztracenou sní souběžná a spojující ulici, která byla nazvána ulicí Štefánikovou, s ulicí Moštěnskou, dostala název ulice **Macharova**, ulice druhá v tomtéž směru ulice **Wolkerova**, třetí ulice **Třebízského**. Ulice nově zastavovaná pod Kozlovskou ulicí a z ní odbočující měla být nazvána ulicí **Kosmákovou**. Ulice Malá Trávnícká se měla prodloužit dále k rybníku, pokud jde zastavění domy, ulice vedoucí k nemocnici od rozhraní ulic Vsadsko a Ke Kapličce byla nazvána ulicí **Dvořákovou**. Ulice v pokračování ulice Na hrázi podél zastavěných pozemků nesla totéž jméno. Ulice jdoucí v prodloužení železné lávky podél SME k zemědělskému Svazu dostala jméno ulice **Tržní**.

Po takto rozsáhlé úpravě byla ve schůzi městské rady 21. října 1929 přednesena stížnost, že provizorní pouliční tabulky nejsou přesné. Jako příklad bylo uváděno, že tabulky na nábřeží dra Jana Stojana jsou psány chybně bez hodnosti doktorské. Bylo usneseno provést před zadáním definitivních tabulek revizi veškerých názvů a upravit je přesně.

V roce 1930 byla zadána výroba nárožních tabulek 30 x 50 cm velkých pro tyto ulice:

Nábřeží podpl. J. Gayera	Na hrázi
Nábřeží dra Ant. Stojana	Na Marku
Nábřeží Dra Ed. Beneše	Velké Novosady
Masarykovo nám.	Osmek
Horní nám.	Palackého ul.
Žerotínovo nám.	Pivovarská
Náměstí Svobody	Podvaly
Bartošova	Rašínova
Bezručova	Smetanova
Boženy Němcové	Svěpomoc III
Brabansko	Svěpomoc IV
Bratrská	Šířava
Čechova	Štefánikova
Denisova	Tovární
Dvořáková	Tratidla
Jiráskova	Trávník
Komenského	Tržní
Kosmáková	Třebízského
Kotkova	Tusarova
Kopaniny	Ve svislech
Lázeňská	Velká Dlážka
Macharova	Vsadsko
Máchova	Wolkerova

Malá Tratidla
Malé Novosady
Marxova
Moštěnská

Wilsonova
Za mlýnem
Ztracená

V roce 1930 pracovala komise ve složení: dr. A. Štaffa, P. A. Čáp, Jaroslav Strojil, Otto Kadlec, Ant. Bukač, starosta ing. J. Vdolek. Stavební úřad poslal 26. května 1931 městské radě seznam dosud nepojmenovaných ulic, dle kterého komise zpracovala návrh, jenž byl projednáván obecním výborem 1. července 1931.

Ulice vedoucí v prodloužení Husovy třídy k Bečvě byla pojmenována rovněž jménem **Husova třída**.

Ulici odbočující na Malé Novosady z ulice, která vede v prodloužení Husovy třídy k Bečvě, dáno pojmenování **Cukrovarská** ulice.

Ulici spojující ulici Svěpomoc III a ulici Na hrázi dáno pojmenování **U strhance**.

Ulici spojující ulici Svěpomoc III a Tratidla dáno pojmenování **Na Svěpomoci**.

Ulice odbočující z nábřeží dra. Edvarda Beneše k tržnici zemědělské rady souběžně s ulicí Tržní

podél právě rozestavěných obecních domů byla nazvána **Tyršova** ulice.

Ulici odbočující z nábřeží dra. Edvarda Beneše do ulice Tratidla dáno pojmenování **Na odpoledni**.

Spojovací úzkou uličku z náměstí Masarykova do ulice Jateční a dále k Bečvě se usneslo městské zastupitelstvo pojmenovat jménem **K Bečvě**.

Ulici projektovanou od křižovatky ulice Bezručovy a Máchovy směrem do ulice Za mlýnem dáno pojmenování ulice **dr. Riedla**.

V únoru 1932 byla vybrána firma Molič, Wait a Matěna, továrna emailových štítů a firem, Praha II, Trojanova 6, která měla dodat smaltované orientační domovní tabulky 24 × 18 cm, orientační nárožní tabulky smaltované 30 × 50 cm, a to v základní modré barvě, písmo a číslice bílé, reliéfní, bílý rámeček.

Dne 22. června 1932 rozhodlo městské zastupitelstvo o pojmenování **Tyršova mostu**. Podobně 22. února 1933 byl pojmenován **most Legií**.

V Obzoru z 19. ledna 1934 byl uveřejněn dopis Františka Bílého s názvem „Velká Dlážka“ jediná ve spisovném jazyce: „Obzor otiskl v minulém čísle zprávu ze Selských listů, v níž se mimo jiné praví, že by podle mínění některých občanů přerovských vyhovovala k pojmenování ulicí Švehlovou nejlépe Velká Dlážka, která nemá tradiční minulost.

Domnívám se, že se tito občané mýlí. Velká Dlážka má tradiční minulost, a to právě v tom, čeho by přejmenováním pozbyla – ve svém názvu. Název Dlážka je pro Přerov tak charakteristický jako zámecká bašta, marně byste je v jiných městech naší republiky hledali. Universitní profesor Smetánka vítal a jistě dosud vítá přerovské studující slovanské filologie ne jako krajany Blahoslavovy, nýbrž jako občany města, které má Velkou Dlážku. Slovo starobylé znamenalo dlažbu, jak čteme v Labyrintě Komenského. Ve spisovném jazyce žije jediné v názvu našeho předměstí. V nářečích, ostatně již také mizejících, znamená podlahu. Odkud jméno, je zřejmé. Pochází jistě z doby, kdy nejprostší dlažba na ulicích byla mnohem vzácnější než dnes nejskvělejší asphalt. Tak někomu je Přerov znám podle blízkého Předměstí, jinému jako působiště Komenského, třetímu třeba jako město s Velkou Dlážkou. Těšme se ze všech jedinečných vzácností našeho města, ať hmotných, ať duchovních, ať živých, ať neživých a nezbavujme se žádné z nich z neporozumění - byť v dobrém úmyslu!“

Od ledna 1934 pracovala komise ve složení: dr. A. Štaffa, P. A. Čáp, Josef Polame, Otto Kadlec, Karel Kouřílek, starosta Richard Kleiber.

Ve schůzi komise 14. března 1934 navrženo městské radě:

- 1) ulici v prodloužení ulice Tržní k ulici Dluhonské nazvat rovněž ulicí Tržní,
- 2) ulici v prodloužení ulice Na hrázi až k ulici Velká Dlážka nazvat rovněž ulicí Na hrázi,
- 3) nově otevíranou ulici v prodloužení ul. Kosmákovy podél nově parcelovaných pozemků (parcelace Poslt) nazvat ulicí Kosmákovou.

Dále projednávala komise námět nazvat některou význačnější ulici ve městě ulicí dr. Švehly. K tomu bylo usneseno doporučit městské radě, aby se uvažovalo o změně pojmenování ulice Za mlýnem na ulici dr. Švehly. Při tom bylo konstatováno, že ulice vede k hospodářské škole v Přerově.

Pokud jde o hospodářskou školu v Přerově, navrhovala komise, aby městská rada doporučila ředitelství školy při jubileu školy přijmout název škola dr. Ant. Švehly. Při speciálním projednávání námětu, zda by bylo účelné pojmenovati ulici dr. Ant. Švehly dosavadní ulici Velká Dlážka, bylo usneseno, že by nebylo vhodné rušit archaický název této ulice ani archaické názvy jiných význačných přerovských ulic.

Komise ve své schůzi v únoru 1935 konstatovala, že její předchozí návrh ze dne 14. března 1934 byl ve schůzi městské rady dne 15. března 1934 vzat na vědomí a dále neprojednáván.

Proto komise obnovila návrh na pojmenování. Dále na základě usnesení městské rady z 24. ledna 1935 byla projednávána otázka pojmenování některé ulice ulicí Švehlovou a konstatováno, že již v poslední schůzi komise se o tom mluvilo.

Po dobrém uvážení v této věci usneseno navrhnout, aby na ulici dr. Švehly byla přejmenována buď ulice Kojetínská nebo ulice Mostní. Člen komise Fr. Kouřilek podotkl, že by městská rada měla pamatovat na to, aby některá ulice byla pojmenována ulicí Leninovou.

Obecní výbor 26. února 1935 schválil nové názvy ulic:

- 1) ulice vedoucí v prodloužení ulice Tržní až k ulici Dluhonské pojmenována rovněž **Tržní** ulice,
- 2) ulice vedoucí v prodloužení ulice Na Hrázi až k ulici Velká Dlážka pojmenována též **Na Hrázi**,
- 3) nově otevřená ulice vedoucí v prodloužení ulice Kosmákovy od ulice Malé Trávnícké až k zahradě parc. čp. 2426/3 pojmenována rovněž **Kosmákova** ulice.

O měsíc později, 27. března, obecní výbor přejmenoval ulici

Kojetínskou na ulici **Dra. Ant. Švehly**.

Pěvecký spolek Přerub požádal 17. října 1936 o pojmenování některé ulice po Čapkovi-Drahlovském. V nově ustavené komisi 31. března 1938 zasedali starosta Fr. Lančík, náměstek starosty Vojtěch Tšpon, náměstek starosty Alois Čáp, radní Josef Polame. Starosta se v dubnu obrátil na stavební úřad s tím, že řada organizací navrhuje nové pojmenování ulic:

1. návrh Přerubu na pojmenování ulice Jateční na ulici Josefa Čapky-Drahlovského, příp. pojmenování některé jiné ulice tímto jménem, nebylo-li by z historického hlediska možno název ulice Jateční měnit.
2. další návrh Přerubu, aby jménem Josefa Čapky-Drahlovského byla příp. pojmenována nově projektovaná ulice v prodloužení nynější ulice Bezručovy směrem k Michalovu, nebo některá z jiných projektovaných ulic v těsné blízkosti.
3. návrh náměstka starosty Vojtěcha Tšpona, aby bylo pamatováno na to, že není po vzniku náměstí Svobody ulice Nerudovy.
4. návrh Čs. domobrany z Itálie, odbočka Přerov, na pojmenování některé ulice jménem Čs. domobrany z Itálie (v domnění, že má býti přikročeno nyní k otevření nové ulice v Přerově, vedoucí z Velkých Novosad na Masarykovo nám., podali další návrh, aby tímto jménem byla pojmenována tato ulice).
5. návrh člena měst. zastupitelstva K. Haukeho, aby ulice v prodloužení ulice Kozlovské se již nejmenovala ulicí Kozlovskou.

V červnu předložil stavební úřad seznam nových ulic, které bylo třeba pojmenovat:

1. ulice vedoucí k továrně Heinik.
2. ulice projektovaná z Velkých Novosad do ul. B. Němcové.
3. ulice (částečně otevřená) mezi ulicemi Tržní a Dr. M. Tyrše, kde se staví dům pro chudé.
4. ulička odbočující z ulice Kopaniny směrem do polí.
5. projektovaná ulice na parcelovaných pozemcích u Michalova.
6. totéž.
7. totéž.
8. projektovaná ulice na pozemcích určených k parcelaci mezi ulicemi Kosmákovou a obecním rybníkem.
9. projektovaná ulice odbočující z prodloužené ulice Kosmákovy podél rybníční hráze.
10. projektovaná ulice mezi ulicemi Želatovskou a ulicemi Dvořákovou.
11. projektovaná ulice mezi stavenišťem škol a bývalou továrnou J. Weigl, tj. mezi Štefánikovou a Tovární ulicemi.
12. částečně zastavěná ulice podél Jelínkova mlýna, jež odbočuje od ulice Dluhonské směrem do polí.

V říjnu 1938 poslal gymnazijní profesor Vlastimil Dorazil městské radě dopis, v němž navrhol mj., aby v této tragické době pro národ a stát nebylo zapomenuto na tři významné zahraniční přátele Československa – aspoň jménem jednoho z nich by měla některá ulice města být pojmenována, resp. Most nebo podjezd. Jednalo se o admirála Coopera, gen. Fauchera a nebo spisovatele Kerillise. Městská rada se dopisem zabývala 23. listopadu 1938 a usnesla se předat návrh k projednání ustavené komisi pro pojmenování ulic a vyzvat ji, aby pojmenování ulic jmény dosud žijících osobností cizích národností zrevidovala a aby při podávání návrhů na pojmenování jednotlivých ulic měla na paměti dodatečné obtíže, které mohou vzniknout v případech, kde ulice jsou pojmenovány po osobnostech, jejichž veřejná činnost není dosud skončena. Jako projev odvahy můžeme posuzovat dopis Františka Radouška městské radě 13. února 1939:

„Zdovídám se z časopisů, že se jedná o návrhu, podle něhož by se mělo přejmenovat nábřeží dra Edvarda Beneše. Poněvadž by takové jednání v nynější době mohlo míti jakousi příchuť, jako by i naše obecní rada, anebo zastupitelstvo se chtělo řídit příkladem ulice, která v nedávných dnech zahrnovala hrubostmi občany z nás nejzasloužilejší, prosím, jménem všech, kdož na zásluhy nezapomínají, aby od zamýšleného přejmenování výše zmíněného nábřeží bylo upuštěno.“

Městská rada skutečně 23. února 1939 jednala o přejmenování nábřeží dr. Ed. Beneše a ulice Marxovy, ale nerozhodla a věc předala komisi. Svým dílem k řešení přispěl 24. února 1939 Josef Tomášek, technický úředník SME, který podal návrh, aby se nábřeží dr. Edvarda Beneše přejmenovalo na nábřeží krále Ječmínka, některá ulice dostala pojmenování Hanačka.

Měl prý na mysli, že tímto způsobem by se městu dostalo trochu hanáckého rázu, což není v době, kdy Přerov přebírá část rázu hanácké metropole Olomouce, bez významu.

Komise dne 3. března 1939 ve složení P. Alois Čáp, náměstek starosty, náměstek starosty Jan Moulík, radní Fr. Skopal, radní Karel Nachtigal vypracovala doporučení přejmenovat nábřeží Ed. Beneše na nábřeží Čsl. legií, ulici Marxovu na ulici Nerudovu.

Nedoporučila návrh J. Tomáška, ani Dorazilův návrh a návrh domobrany.

Dne 4. března 1939 byl městské radě doručen dopis následujícího znění:

„Projížděje Přerovem, vidím, že tu máte ještě Marxovu ulici a Benešovo nábřeží, což neodpovídá duchu nové doby, pro naši samostatnost tak významné a osudné a což jest pro tak pokrokové město ostudným a hanebným znamením, když máme tu „za humny“ sousedy, kteří nás bedlivě pozorují ve všem, zvláště pro ně citlivém počínání a s nimiž dle příkazu a zákonů naší druhé republiky přátelsky nyní vycházíme. Byl by čas, aby onen marxismus a socialismus z Přerova vymizel a všechny znaky jeho nyní otravné, což račte si uvědomiti.“

Ještě těsně před okupací dne 9. března požádala odbočka Čs. domobrany v Přerově již potřetí o pojmenování některé ulice jménem Čs. domobrany z Itálie.

Období 1939–1945

Den po okupaci Čech a Moravy německým vojskem 16. března 1939 městské zastupitelstvo na svém zasedání rozhodlo

1. Nově otevřenou ulici vedoucí z Velkých Novosad od evangelického kostela přibližně souběžně s ulicí Bartošovou do ulice, jež je projektována v prodloužení Bratrské ulice k mostu

Čsl. legií, pojmenovat ulicí **Josefa Čapky-Drahlovského**.

2. Nové ulici vedoucí podél nových škol z ulice Tusarovy do ulice Štefánikovy souběžně s ulicí Denisovou dát pojmenování **Na Loučkách**.

3. Nové ulici vedoucí souběžně s dosavadní ulicí Marxovou od nových škol přes zahradu bývalé továrny Weiglovy k ulici v prodloužení ulice Štefánikovy dáno pojmenování ulice **Jiřího Sumína**.

4. Nábřeží Dra Edvarda Beneše přejmenovat na nábřeží **Čsl. legií**.

5. Ulice Marxova byla přejmenována jménem **Nerudova** ulice.

Městská rada hned následujícího dne 17. března 1939 přikázala stavebnímu úřadu, aby uliční tabulky se jmény Edvarda Beneše a Karla Marxe byly odstraněny bez ohledu na to, že zatím nebudou tabulky podle nového pojmenování.

V září roku 1939 upozornil okresní úřad město na to, že ministerstvo vnitra podle výnosu říšského protektora ze dne 26. srpna 1939, čp. I. 2a-8052 sdělilo, že přejmenování ulic a náměstí (nikoliv pouhý překlad těchto názvů) vyžaduje v každém případě souhlasu říšského protektora. Pokud došlo k takovým přejmenováním od 15. března 1939 až dosud, je třeba vyžádat si dodatečného schválení říšského protektora. V roce 1941, na základě výnosu říšského protektora z 25. února, bylo právo schvalování přejmenování ulic, náměstí a sadů přeneseno na vrchní zemské rady.

Městská rada 12. října 1939 vzala se souhlasem na vědomí návrh komise pro pojmenování ulic ze dne 6. října 1939 na přeložení názvů ulic do německého jazyka, což se dělo na základě výměru ministerské rady ze dne 19. srpna 1939 č. j. 18377/39. Na základě těchto jednání byly pořízeny nové tabule s názvy ulic, na nichž byl bílý podklad, text černý, přednost měl německý název psaný kurentem.

Komise ve složení náměstek starosty Jan Moulík, radní Karel Nachtigal, stavební rada ing. Bedřich Bernát, stavitel Stanislav Andrlík dále navrhla přejmenování některých dalších ulic, což zastupitelstvo na svém zasedání 30. října 1939 schválilo:

- 1.** nábřeží Legií – **Nové nábřeží**,
- 2.** Wilsonova třída – **Hlavní třída**,
- 3.** Kratochvilova ulice – Mánesova,
- 4.** nábřeží Gayerovo – nábřeží **Na Marku**,
- 5.** Denisova ulice – **Alešova ulice**,
- 6.** Kotkova – **Svépomoc I**,
- 7.** most Legií – **Nový most**.

Přes všechna opatření zaslal okresní referent veřejné osvětové služby v Přerově 26. června 1940 městu pokyn nazvaný Závady v zevních označováním, který vycházel z výnosu ministerstva sociální a zdravotní správy z 20. června ukládajícího povinnost bezpodmínečně používat nového pojmenování ulic. Zabývala se jím výše zmiňovaná komise 2. července 1940, bylo ale usneseno změnu závadných názvů :

(Masarykovo náměstí, Švehlova ulice, Tusarova ulice, náměstí Svobody) odložit. Byl sestaven přehled o tom, v jakém časovém období ta která ulice byla pojmenována. Dne 2. září

1940 rozhodl vládní komisař o tom, že Masarykovo náměstí je přejmenováno na Adolf Hitler Platz. I další rozhodnutí o změně ulic se nadále děla jen z rozhodnutí německého vládního komisaře, neboť dne 12. září 1940 vydal zemský úřad vyhlášku o rozpuštění přerovského městského zastupitelstva.

Podobně 7. srpna 1941 požádal vládní komisař okresní úřad o změnu názvu Tyršova mostu na most Viktoria, protože most byl majetkem okresního úřadu.

Dochoval se úřední seznam pojmenování ulic v českém a německém jazyce vzniklý po tomto datu, ale ještě před koncem roku 1941. Na jeho základě pak byl vydán zemským měřickým úřadem plán Přerova, kde vedle německých názvů ulic byly zaznačeny úřední budovy okresního a městské úřadu, městské policie.

Albert Schlagetergasse – ulice Alberta Schlagetera (Mánesova) (Albert Leo Schlageter 1894–1923 – příslušník NSDAP a SA, po smrti v boji proti francouzskému obsazení Porúří byl uctíván jako německý národní hrdina.)

Aleš-Gasse – Alšova (Alšova)

Am Damm – Na Hrázi (Na Hrázi)

Am Mühlbach – U Strhance (U Strhance)

Am Ufer – Staré nábřeží (nábřeží Dra Ant. Stojana)

Am Zwickel – Svisle (Svisle)

Anton Dvořák-Gasse – ulice Ant. Dvořáka (dr. Ant. Dvořáka)

Bädergasse – Lázeňská ul. (Lázeňská)

Bahnhofstrasse – Nádražní (Husova třída)

Bartoš-Gasse – Bartošova (Bartošova)

Bezruč-Gasse – Bezručova (Bezručova)

Blüchergasse – Blücherova (Čechova), (Gebhard Leberecht

Blücher 1742–1819, pruský polní maršál)

Božena Němcová-Gasse – ulice Boženy Němcové (ulice Boženy Němcové)

Brandstätte – Spálenec (Spálenec)

Bräuhausgasse – Pivovarská (Pivovarská)

Breite-Gasse – Šířava (Šířava)

Brückengasse – Mostní (Mostní)

Brüdergasse – Bratrská (Bratrská)

Brünnnergasse – Brněnská (Švehlova)

Comeniusstrasse – Komenského třída (Brabansko)

Dluhonitzergasse – Dluhonská (Dluhonská–Tratidla)

Fabrikgasse – Tovární (Tovární)

Feldgasse – Kopaniny (Kopaniny)

Felix Dahngasse – ulice Felixe Dahne (Kramářova) (Felix Dahn 1834–1912, historik, právník, básník)

Georg Sumín-Gasse – ulice Jiřího Sumína (ulice Jiřího Sumína)

Goethegasse – Goetheho (Štefánikova) (Johann Wolfgang Goethe 1749–1832 – významný německý spisovatel, představitel německé klasiky a přední osobnost světové literatury, autor četných románů a dramát)

Graf Spee-Gasse – ulice hraběte Spee (Rašínova), (Friedrich Spee von Langenfeld 1591–1635, jezuitský básník)

Grosse Pflastergasse – Velká Dlážka (Velká Dlážka)

Gross-Neustift – Velké Novosady (Velké Novosady)

Hauptstrasse – Hlavní třída (Hlavní třída)

Havlíček-Gasse – Havlíčkova (Havlíčkova)

Haydngasse – Haydnova (Macharova), (Joseph Haydn 1732- 1809, rakouský skladatel)

Hindenburgplatz – Hindenburgovo náměstí (Náměstí Svobody) (Paul von Hindenburg 1847–1934 – německý důstojník, za 1. sv. války jmenován generálem-polním maršálem, od roku 1916 vrchní velitel pozemních sil, v letech 1925–1934 prezident)

Hinter der Mühle – Za mlýnem (Za mlýnem)

Horst Wesselgasse – ulice Horsta Wessela (Jiráskova) (Horst Wessel 1907–1930 – student a známý pasák holek z berlínské spodiny. Na Hitlerovo přání chladnokrevně vraždil odpůrce nacismu a nakonec byl jimi sám zavražděn. Složil bojovou píseň „Die Fahne hoch“, později užívanou současně s německou hymnou.)

Jahngasse – Jahnova (Škodova) (Friedrich Ludwig Jahn 1778–1852 – německý pedagog a politik, propagátor tělesných cvičení)

Jungmanngasse – Jungmannova (Jungmannova)

Kleine Marktgasse – Malá Tržní ulice (Malá Tratidla)

Kleine Pflastergasse – Malá Dlážka (Malá Dlážka)

Kleine Wiesengasse – Malá Trávnícká (Malá Trávnícká)

Klein-Neustift – Malé Novosady (Malé Novosady)

Koslowitzergasse – Kozlovská ulice (Kozlovská)

Kosmák-Gasse – Kosmákova (Kosmákova)

Leipnikergasse – Ulice k Lipníku (Osmek)

Mácha-Gasse – Máchova ul. (Máchova)

Marktgasse – Tržní ul. (Tržní)

Markusplatz – náměstí Na Marku (Náměstí Na Marku)

Markusufer – nábreží Na Marku (Nábřeží Na Marku)

Michaeler park – Michalov (Michalov)

Mozartgasse – Mozartova ul. (Tyršova) (Wolfgang Amadeus Mozart 1756–1791 – významný rakouský hudební skladatel, vrcholný představitel klasicismu a přední osobnost světové hudby, autor mnoha oper, symfonií a dalších děl)

Nahflurgasse – Na Odpoledni (Na Odpoledni)

Nerudagasse – Nerudova (Nerudova)

Neues Ufer – Nové Nábřeží (Nové Nábřeží)

Neustift I – Novosady (Lešetín I)

Neustift II – Novosady II (Lešetín II)

Neustift III – Novosady III (Lešetín III)

Neustift IV – Novosady IV (Lešetín IV)

Niederring – Dolní náměstí (Masarykovo náměstí)

Palacký-gasse – Palackého (Palackého)

Rasengasse – Trávník (Trávník)

Rathausgasse – Radniční (Blahoslavova)

Richard Wagnerstrasse – Třída Richarda Wagnera (ul. Jos. Čapky-Drahlovského) (Richard Wagner 1813–1883 – významný německý hudební skladatel, napsal velké množství oper, pro jejichž provádění založil v Bayreuthu vlastní divadlo. Mimo to byl básníkem, spisovatelem a filozofem)

Riedlgasse – Riedlova (Riedlova)

Schelatowitzergasse – Želatovská (Želatovská)

Schlachthausgasse – Jateční (Jateční)

Siedlung I – Svěpomoc I (Svěpomoc I)

Siedlung II – Svěpomoc II (Svěpomoc II)

Siedlung III – Svěpomoc III (Svěpomoc III)

Siedlung IV – Svěpomoc IV (Svěpomoc IV)

Schlieffengasse – Schlieffenova ul. (Riegrova), (Alfred Schlieffen 1833–1913, hrabě, polní maršál)

Smetanagasse – Smetanova (Smetanova)
Strasse der SA – třída SA (Komenského třída)
Sušil-Gasse – Sušilova (Sušilova)
Teichgasse – Vsadsko (Vsadsko)
Třebízský-Gasse – Třebízského (Třebízského)
Verlorene-Gasse – Ztracená (Ztracená)
Viktoria-Brücke – Most Viktoria (Tyršův most) (tzv. Propagační akce „V“)
Wallgasse – Pod valy (Pod valy)
Wienergasse – Vídeňská (Moštěnská)
Wiesengasse – Na Loučkách (Na Loučkách)
Wolkergasse – Wolkerova (Wolkerova)
Wurm-gasse – Wurmova (Wurmova)
Zeppelिंगasse – Zeppelinova ulice (Tusarova) (Ferdinand von Zeppelin 1838–1917 – německý důstojník, inženýr a konstruktér, známý vynálezce říditelných vzducholodí a později zakladatel továrny na jejich výrobu)
Zuckerfabrik – Cukrovarská (Cukrovarská)
Zur Betschwa – K Bečvě (K Bečvě)
Zur Kapelle – Ke Kapličce (Ke Kapličce)
Zur Siedlung – Na Svěpomoc (Na Svěpomoc)
Žerotín-Platz – Žerotínovo náměstí (Žerotínovo náměstí)

Zdá se, že některá rozhodnutí týkající se přejmenování ulic nebyla zcela realizována, neboť 1. ledna 1942 napsal profesor německé obchodní akademie, PhDr. JUC Anton Möschl, slavista z Prahy, dopis přerovské radnici, v němž poukázal na to, že v Přerově stále ještě existuje Wilsonova ulice. Navrhl, aby byla přejmenována na Ferdinandsgasse, protože tu bylo korso – Němci říkali „in die Ferdinandsstrasse gehen“ – Češi „na Ferdku“, „na Ferdce“ apod. Podle něj byl tento název zakořeněn, tím spíše, že Přerov je významným železničním městem a jméno Ferdinandovo upomíná na Severní dráhu, která je tak významná pro město a pro celou zemi.

V lednu 1942 se projednávalo přejmenování ulice Palackého na Werner Mölders-Strasse (Werner Mölders 1913–1941, německý letec sestřelený v boji), rozhodnutí o tom padlo 31. ledna 1942.

Období 1945–1989

Krátce po osvobození přijala správní komise města Přerova 11. května 1945 návrh na pojmenování ulic města Přerova podle názvů z doby před německou okupací. Praktické provedení bylo svěřeno stavebnímu referentu Měsíčkovi a stavebnímu úřadu. Spolu s tím se vrátily původní modré tabulky sbílymi písmeny.

Na ustavující schůzi místního národního výboru 18. května 1945 navrhl poslanec za komunistickou stranu Zuzaňák vzhledem ke změněným státoprávním poměrům, aby byla v městě

Přerově provedena také změna v pojmenování ulic. O týden později, 23. května 1945, byl předložen plénu návrh dr. Kozánka na přejmenování ulic, podle něž náměstí Svobody bylo nazváno **Stalinovo náměstí**, Želatovská ulice na ulici **generála Jeremenka**, ulice Moštěnská na ulici **9. května**, ulice Ztracená na ulici Partyzánů. Při pojmenování ulic se referent řídil zásadou nerušit stará a zvyklá názvosloví ulic a přihlédl k místnímu významu. Po debatě referent Bažák vyslovil přání, aby Ztracená ulice zůstala pojmenována jako dosud, ale vzhledem k významu, který měli partyzáni při dobývání Přerova, doporučil, aby čtvrt' Lešetín byla přezvána na čtvrt' Partyzánů, s tím, že dosavadní ulice Lešetínská I se bude nazývat **Partyzánská I** atd. Návrh dr. Kozánka pozměněný ref. Bažákem byl jednohlasně přijat.

V neděli 27. května 1945 při oslavách prezidenta dr. E. Beneše předseda MNV slavnostně vyhlásil znovupojmenování pravého nábřeží řeky Bečvy u Východomoravských elektráren nábřežím dr. E. Beneše a současně pojmenování náměstí Svobody náměstím Stalinovým = náměstí maršála Stalina. Stejně tak opraveno pojmenování Jeremenkovy ulice (bývalé Želatovské) na ulici gen. Jeremenka.

Plénium 30. května 1945 navrhlo, aby pojmenování deseti ulic, které byly dosud beze jmen, bylo vykonáno na příští schůzi národní rady. Současně byl jednomyslně přijat návrh na přejmenování náměstí Stalinova a ulice Jeremenkovy na náměstí maršála Stalina a ulice generála Jeremenka. V plénu 21. prosince 1945 přečetl předseda MNV změny názvů ulic navržené kulturní komisí a schválené radou MNV:

- 1) od Kosmákové k rybníku – **Příční,**
- 2) u rybníka – **U rybníka,**
- 3) u Michalova – **Sadová,**
- 4) od Kopanin do polí – **Malé Kopaniny,**
- 5) za Osmekem – **U žebračky,**
- 6) ulice spojující Tržní a Tyršovu – **Fügnerova,**
- 7) od mlýna na hrázi do polí – **Polní,**
- 8) od Partyzánské I do polí – **Lešetínská,**
- 9) od Partyzánské I do Partyzánské II – **Švermova.**

Záhy se v souvislosti s urychlenou výstavbou řešily názvy nových ulic. Tak např. plénium 21. prosince 1947 posuzovalo žádost Stavebního a bytového družstva zaměstnanců Optikotechny na pojmenování tří nových ulic, vzniklých postavením domovních bloků u Optikotechny. Na návrh kulturního referenta MNV se usneslo plénium MNV ve schůzi dne 21. listopadu 1947 pojmenovat ulice následovně:

ulice rovnoběžná s ulicí Dvořákovou dostala název ulice **1. května**, příčná ulice mezi jmenovanými dvěma pojmenována **Ferdinanda Vaňka** (bližší ulice k Přerovu), ulice, která byla blíže k Optikotechně označena ulice **Františka Slaměníka**.

Místní rada osvětová se ve schůzi 18. listopadu 1947 usnesla obrátit na plénium MNV zvláštním přípisem, ve kterém doporučila, aby nová čtvrť u Optikotechny byla pojmenována „čtvrť Národních hrdinů“ a k přesnějšímu určení jednotlivých domů aby byly bloky očíslovány. Kulturní referent JUDr. M. Vignati doporučil, aby plénium MNV ponechalo nově vzniklým ulicím názvy, které navrhla rada MNV, a ulicí Národních hrdinů pojmenovalo příští vzniklou ulici. Plénium 21. listopadu 1947 předloženými návrhy včetně doporučení dr. Vignatiho souhlasilo.

Krátce po návštěvě Jana Masaryka v Přerově a po jeho tragické smrti rozhodovalo plénium MNV 26. března 1948 o přejmenování ulice Kozlovské na ulici Jana Masaryka. Kulturní referent JUDr. M. Vignati oznámil, že rada MNV se rozhodla uctít památku svého čestného občana Dr. h. c. ministra Jana Masaryka, aby tím dala výraz úcty a vděčnosti, již chová vůči velkému synu českého národa, který se svojí životní prací a úsilím zejména v zahraničí zasloužil o zabezpečení naší republiky v dobách kritických a osvědčil se jako velký vlastenec, světový politik, přítel lidu a dobrý člověk, pro kteréžto vlastnosti byl veškerým českým lidem ctěn a milován.

Byla vybrána ulice Kozlovská, a to proto, že zachování pojmenování této ulice vzhledem k utvoření Velkého Přerova se jevílo zbytečným, zejména však proto, že Jan Masaryk podle údajů v této ulici bydlel, když dlel v Přerově na návštěvě u primáře dr. Šantrůčka. Rada MNV se proto ve schůzi 18. března 1948 na návrh kulturního referenta jednomyslně usnesla doporučit plénu, aby ulice Kozlovská byla pojmenována ulicí Jana Masaryka. Člen pléna MNV J. Milfajť navrhl, aby vzhledem k významu Jana Masaryka byla jeho jménem pojmenována ulice důležitější, která leží blíže středu města. Uvažoval o ulici Velká Dlážka, Velké Novosady, Loučka, o přejmenování čtvrti Michalova nebo nábřeží dr. Stojana.

Člen pléna MNV Bažák navrhl, aby ulicí Jana Masaryka byla nazvána výstavná ulice Švehlova.

Plénum MNV se usneslo 15 hlasy proti 3 (12 členů pléna se zdrželo) pojmenovat Švehlovu ulici ulicí **Jana Masaryka**.

Družstvo zaměstnanců Optikotechny v Přerově požádalo znovu, aby MNV zařídil pojmenování nově vzniklé ulice u Optikotechny. Na návrh místní rady osvětové usnesla se rada MNV ve svém zasedání dne 9. prosince navrhnout plenu MNV, aby nově vzniklá ulice byla pojmenována ulicí **Jana Kabelíka**. Plénum 17. prosince 1948 název schválilo.

Po sloučení některých obcí s Přerovem vznikla potřeba jejich pojmenování. Plénum MNV 4. února 1949 rozhodlo, že nová obec ponese název Přerov a názvy zúčastněných obcí zůstanou zachovány jakožto názvy místních částí města Přerova:

Přerov I, Přerov II-Předmostí, Přerov III-Popovice, Přerov IV-Kozlovice,
Přerov V-Újezdec, Přerov VI-Lověšice.

Předseda MNV navrhl, aby se zřetelem na ustanovení zákona ze dne 14. dubna 1920 č. 266 Sb. a nařízení vlády republiky Československé z 25. srpna 1921 č. 324 v částech obcí s Přerovem sloučených, které mají vlastní jména, bylo označení ulic, pokud je tam provedeno, a číslování domů prováděno jako dosud až do doby, kdy si potřeba vyžádá nové úpravy v tomto směru. Tento stav trval do roku 1954, kdy se většina obcí zase osamostatnila a teprve později se znovu integrovala.

Koncem 40. let se začaly i v názvosloví ulic objevovat snahy vyjít vstříc novému režimu. Např. na schůzi rady ONV konané 16. listopadu 1949 bylo upozorňováno, že v městě Přerově je řada ulic označena názvy, které nejsou v souladu s požadavky dnešní doby a které vzhledem k lidově demokratickému zaměření státu lze označit za nevhodné. Bylo doporučeno, aby názvy ulic v městě Přerově byly co nejdříve podrobeny revizi a aby bylo překročeno k odstranění těch názvů, které nejsou v souladu s dnešními poměry a které nevyjadřují pravé cítění lidu. V souladu s tímto trendem postupovalo plénum **MNV 13. ledna 1950** při posuzování Návrhu na přejmenování ulic v Přerově, kterou připravil kulturní referent Rudolf Macháček.

1. na paměť hrdinných vítězných bojů čsl. dělostřelectva po boku slavné Rudé armády za 2. sv. války v bojích u polského městečka Jasla dne 15. ledna 1945 byla ulice Rašínova přejmenována na ulici **Jaselskou**.

2. na paměť pokrokové a socialistické činnosti a životního díla vynikajícího novináře a spisovatele Julia Fučíka, statečného bojovníka za svobodu národa a nezávislost čsl. republiky, který byl umučen nacistickými vetřelci, byla ulice Macharova přejmenována na ulici **Fučíkovu**.

3. k počtě dr. Vavro Šrobára, abiturienta českého gymnázia v Přerově, vynikajícího syna slovenského národa a hlasatele politické jednoty Čechů a Slováků ve společném státě, bojovníka za samostatnost republiky a zasloužilého člena vlády byla ulice Tusarova přejmenována na ulici **Šrobárovu**. Přítomný zástupce přerovské posádky v krátkém projevu ocenil vřelý vztah představitelů lidové správy a občanstva města Přerova k lidově demokratické armádě a jejím úkolům a poděkoval jménem čs. dělostřelectva za poctu, která byla čs. Dělostřelcům prokázána. Zároveň přislíbil jménem přerovského útvaru, že přerovský útvar vždy svůj úkol splní.

Podle doporučení KNV měla být některá přerovská ulice na počest 5. výročí osvobození Sovětskou armádou pojmenována na ulici Stalingradskou. Rada MNV se usnesla 21. dubna 1950, aby ulice u Meopty směrem od Mervartovy vily k nemocnici, která je dosud ve výstavbě, byla pojmenována na ulici **Stalingradskou**. Plénum 26. května 1950 ji schválilo.

Zcela zásadní zlom nastal na mimořádné schůzi rady MNV 5. října 1951. Místopředseda J. Hatlánek oznámil radě, že tato mimořádná schůze byla svolána proto, aby k počtě lidově

demokratické armády, ku dni 7. října, tj. ku Dni čsl. armády, byla přejmenována Wilsonova ulice na ulici **Čsl. armády**. Svůj návrh zdůvodnil následujícím způsobem:

„Wilsonova ulice, tato nejživější tepna našeho města vyúsťující do Masarykova náměstí, byla svého času pojmenována jménem prezidenta Wilsona za domnělé jeho zásluhy o zřízení československého státu za první světové války. Všechny buržoazní tisk, tehdejší představitelé našeho státu a školy hlásaly šlechtnou pomoc, které se prý dostalo našemu osvobozenému hnutí za první světové války od prezidenta Spojených států amerických Wilsona, který naše nároky na svobodu podepřel vyhlášením hesla sebeurčení národů. Ve světle dokumentů jde tu

o uměle vytvořenou legendu kolem osoby Wilsona a amerického imperialismu. Ve skutečnosti se věci měly takto:

Spojené státy americké a prezident Wilson neměli nejmenšího zájmu na tom, aby Češi a Slováci dosáhli svobody ve svém samostatném státě. Když 4. prosince 1917 doporučil Wilson americkému kongresu vyhlášení války Rakousku-Uhersku, zcela jasně se vyslovil pro zachování Rakouska-Uherska. Tehdy pravil:

„Jsme však sami sobě povinni říci, že si nepřejeme rakouskouherskou říši nějak poškodit a přeskupit. Není naší věcí, jak si upraví její lid svůj vlastní život ať hospodářský nebo politický.

Nečiníme jim návrhy a nechceme jim v čemkoliv diktovat. Jen žádáme, aby všechny jejich záležitosti velké i malé byly ponechány v jejich rukou. Rakousko-uherská vláda nejedná podle své vlastní vůle nebo podle přání a citu svého vlastního lidu, nýbrž jako nástroj jiného národa.“ Tím je jasně řečeno, že šlo tehdy americkému imperialismu jediné o to, aby Rakousko-Uhersko bylo odloučeno od imperialismu německého a spojení s Německem. Tato šetrnost k Rakousku-Uhersku trvá také při vyhlášení 14 bodů Wilsonových na počátku roku 1918, o nichž bylo tvrzeno, že obsahují náš nárok na naše národní a státní sebeurčení.

O něčem podobném není v celých 14 bodech ani zmínky. Desátý článek těchto bodů měl toto znění:

„Národům Rakousko-Uherska, jejichž místo mezi národy přejeme si vidět chráněno a zajištěno, má býti dána nejvolnější příležitost k autonomnímu rozvoji.“

Není tu nijak navrhováno rozčlenění rakousko-uherské monarchie.

Ještě v květnu prezident Wilson v rozmluvě s Masarykem je pro zachování celistvosti Habsburské říše. Američtí imperialisté v čele s Wilsonem oficiálně uznali československý stát až teprve tehdy, když viděli, že pracující lid potlačených národů revolučně-osvobozeným hnutím podryl stavbu říše tak, že jejímu sesutí nebylo možno zabránit. Toto revolučně-osvobozené hnutí však bylo podníceno Velkou říjnovou socialistickou revolucí v roce 1917 a heslem sebeurčení všech potlačených národů, spojené s právem na národní svobodu a státní nezávislost.

Vítězství ruské dělnické třídy nad kapitalismem a upevňování diktatury proletariátu na území carského Ruska, ohlas Velké říjnové socialistické revoluce ve světovém proletariátu, uvedli Wilsona a imperialistický tábor, který představoval, do zuřivého vzteku. Západní imperialisté osnují křížácké tažení proti nově zrodivšímu se státu a k potření revoluce, zneužívají našich legionářských jednotek na území Ruska, kterým za souhlasu Masaryka a Beneše dávali příkaz bojovat proti prvnímu socialistickému státu, proti novému státu dělníků a rolníků.

Je třeba skoncovat již s legendou, jakoby Wilson byl přítelem obou našich národů, jejich osud jemu ležel na srdci a nám k naší svobodě a státní samostatnosti nějak pomáhal. Wilson byl představitel útočného amerického imperialismu a v jeho službách vykonával všechny příkazy Wallstreetu k rozšíření jeho vlivu na národy a k podrobení jich do světovládných záměrů Spojených států amerických.

Je tu mnoho důvodů, aby dosavadní ulice Wilsonova nenesla již jméno tohoto nepravého osvoboditele a aby byla přejmenována.

Naše nová armáda, lidová armáda, na kterou je hrdá naše dělnická třída a všechen náš pracující lid, zaslouží si jako spolehlivá strážkyně budovatelského úsilí našeho pracujícího lidu, jako pevná ochránkyně mírového tábora vedeného nepřemožitelným Sovětským svazem, aby byla poctěna tím, že náš místní národní výbor jejím jménem pojmenuje jednu z významných ulic našeho města.“

Místopředseda J. Hatlánek navrhl proto, aby dosavadní Wilsonova ulice byla přejmenována na ulici Čsl. armády. Rada MNV vyslovila s návrhem jednomyslný souhlas.

Na základě usnesení pléna MNV v Přerově z 29. dubna 1955 byly nově pojmenovány ulice:

- nové sídliště Přerovských strojírů, Moravostavu a MNV jako celek – novým názvem **Gottwaldova čtvrť I–IV**, stím, že jednotlivé úseky budou označeny římskými čísly. Uvedené sídliště bylo započato a jeho značná část dokončena v první Gottwaldově pětiletce, a proto na znamení díky navrhla rada MNV název Gottwaldova čtvrť. Zároveň nedoporučila ponechání názvu dosavadních ulic v jejich prodloužení, poněvadž uvedený název by nebyl užíván, a tak by pomalu zanikl.

Při schvalování návrhu rady bude nutno používat v poštovním styku uvedeného názvu (Gottwaldova čtvrť I/36), čímž se tento název vžije.

- Nově vytvořenou ulice spojující Kozlovskou ulici s Trávníkem, kde jsou vystaveny domy ČSD a kde se bude ve výstavbě pokračovat dalšími bytovými jednotkami a jinými stavbami, názvem ulice **Františka Rasche**. (Tím měly být ohodnoceny zásluhy Františka Rasche, účastníka a jednoho z hlavních vedoucích vzpoury v Boce Kotorské.)

- Nově vytvořenou ulice mezi Svěpomocí II a Velkou Dlážkou, kde jsou postaveny domy ČSD a MNV – názvem ulice **Petra Jilemnického**.

- Dosavadní Masarykovo náměstí – novým názvem **Hlavní náměstí**. (Navrhovaného názvu Hlavní náměstí se již dlouhou dobu používá, a je proto nutno tento název uznati, aby nedošlo k dezorientaci hlavně cizích návštěvníků.)

- Dosavadní nábřeží dr. E. Beneše – novým názvem nábřeží **1. máje**. (Rada doporučila vzhledem k neblahé činnosti dr. E. Beneše pro dělnickou třídu a dále pak tento název zdůrazňuje události 1. května 1945 v Přerově, kdy část obyvatelstva povstala proti německým okupantům.)

- Dosavadní Štefánikova ul. – novým názvem **Dukelská ulice**. (Přejmenování ul. Štefánikovy na ul. Dukelskou je velmi vhodné, a to jak z důvodů politických vzhledem k činnosti a zaměření

M. R. Štefánika, tak i proto, že v prodloužení máme již ulici Jaselskou a nám. gen. Stalina, na které bude nyní vhodně navazovat ulice Dukelská. Tím bude také u příležitosti oslav 10. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou podtržen význam bojů o Duklu pro naše osvobození.)

- Dosavadní ulice Dr. J. Masaryka – novým názvem **Kojetínská**. (Přejmenování, resp. vrácení původního názvu Kojetínská ulice vyvěrá z toho, že nový název ul. J. Masaryka se vůbec nevžil a tato ulice byla i nadále nazývána ulicí Kojetínskou.)

- Přejmenovat dosavadní ulici Kramářovu novým názvem **Nádražní ulice**. (Rada vycházela z neustálých připomínek občanů, a to hlavně občanů cizích a pak nových obyvatel Přerova, kteří byli v domnění, že se jedná o neblaze proslulého Karla Kramáře, buržoazního politika z první republiky a nepřítele dělnické třídy. Mimo to není ve našem městě vůbec Nádražní ulici a uvažuje-li se v této ulici s vybudováním autobusového nádraží, bude tento název velmi vhodný, a to i po stránce orientační.

Na základě usnesení MNV v Přerově ze dne 27. ledna 1956 byly v nové části sídliště Meopta vybudované ulice pojmenovány těmito názvy:

- nová ulice vedoucí od ul. Jeremenkovy k ul. Ant. Dvořáka a protínající dosavadní vybudované sídliště Meopty a nově budované sídliště – **Leninova třída**,

- nová ulice probíhající souběžně s ul. Ant. Dvořáka – **Sokolovská ulice**,

- nová ulice spojující ul. Jeremenkovu a ul. Ant. Dvořáka ve směru na Vsadsko – **Klivarova ulice**,
- nová ulice probíhající sídlištěm ve směru z ul. Ke Kapličce a souběžně s ul. Jeremenkovou **Žižkova** ulice,
- novou ulici spojující ul. Jeremenkovu a novou ul. Žižkovu ulice **Prokopa Holého**,
- novou ulici spojující ul. Jeremenkovu s novou ul. Žižkovou na straně od Leninovy třídy ulice **Jana Jiskry z Brandýsa**,
- novou ulici spojující ulici Ant. Dvořáka se Sokolovskou ul., a to za ul. Klivarovou – ulice **Otakara Jaroše**,
- další novou ul. spojující ul. Ant. Dvořáka se Sokolovskou ul. ulice **Víta Nejedlého**,
- další novou ul. spojující ul. Ant. Dvořáka se Sokolovskou ul. – ulice **Jana Nálepky**,
- přejmenovat dosavadní ulici 1. května novým názvem **Purkyňova** ulice.

V roce 1958 si připomněla přerovská veřejnost 40 let od smrti přerovského rodáka Františka Rasche, vůdce povstání rakousko-uherských válečných námořníků v Boce Kotorské. Za tím účelem se rozhodl místní národní výbor zřídit mu pomník.

Zástupci MNV o tom jednali s Ústavem dějin KSČ, který se spolu sideovou radou pro památníky, pomníky a pamětní desky při ministerstvu školství a kultury postavil kladně k tomuto podnětu.

Členové ideové rady v Přerově zkoumali vhodná místa pro umístění pomníku a vyslovili souhlas s návrhem, aby pomník byl postaven ve Šrobárově ulici. Vhodnost místa spatřovali v tom, že jde o uzavřený prostor, v němž plastika bude mít velmi dobré osvětlení a kulisa skupiny bříz místo ještě podtrhne.

Na základě dopisu z ÚV KSČ z 12. července 1957 bylo rozhodnuto vypsát užší soutěž mezi akademickými sochaři Josefem Bajákem a Františkem Navrátilem. Na neděli 22. září 1957 při příležitosti krajského srazu protifašistických bojovníků byla konána veřejná manifestace v Přerově ve znamení boje proti obnovení fašismu v západní Evropě, za zákaz atomových zbraní a jejich zkoušek a za nastolení míru ve světě. Podle programu byl slavnostně vykonán poklep na základní kámen pomníku Františka Rasche v Šrobárově ulici zástupci politického a veřejného života. Slavnost odhalení pomníku měla být vykonána při vhodné příležitosti v roce 1958.

Plénium MNV 30. srpna 1957 schválilo přejmenování dosavadní Šrobárovy ulice na **náměstí Františka Rasche** a naproti tomu ulici, která nese jeho jméno, pojmenovat **ulicí Šrobárovou**, a to kvůli tomu, aby umístění pomníku bylo uvedeno v soulad s pojmenováním veřejného prostranství, na němž pomník bude stát.

Dne 28. března 1958 rozhodovalo plénium MNV o pojmenování nové ulice, která vznikla postavením domovního bloku B za novou osmiletou střední školou u Jeremenkovy ul. Vzhledem

k blízkosti této ulice u nové školy se jevilo vhodným, aby byla pojmenována jménem význačné kulturní osobnosti, která svým životním dílem byla příkladem boje dělnické třídy za komunismus. Jako vhodný se zdál být **Stanislav Kostka Neumann**, nar. 5. června 1875, pokládáný za zářný příklad neohroženého revolučního básníka, bojovníka a spisovatele, který svým třicetiletým tvůrčím úsilím položil základy nové socialistické literatury a kultury. Až do své smrti 28. 6. 1947 bojoval za nového člověka, demokracii, komunismus a mír. Schválen název ulice Stanislava Kostky Neumanna.

Pojmenována byla rovněž nová ulice vytvořená postavením domovního bloku C probíhající paralelně s Jeremenkovou ul. za novou osmiletou střední školou. Plénium přijalo název **Alšova** ulice, a to na paměť klasika novodobé malířské kultury Mikoláše Alše. Jeho jménem byla již dříve pojmenována ulice v roce 1958 nesoucí název Denisova. Proto šlo v tomto případě vlastně o obnovení památky..

Další výstavbou sídliště Meopty vznikla nová ulice navazující kolmo na Leninovu třídu směrem k Ústavu jemné mechaniky a optiky. Plénum 24. října 1958 s ohledem na to, dále pak proto, že v tomto roce oslavil n. p. Meopta 25. výročí svého založení, navrhlo pojmenovat novou ulici **Optická** ulice.

Stávající Kojetínská ulice byla za podjezdem od křižovatky u kasáren rozdělena prakticky na ulice dvě, což vzhledem k tomu, že zástavba v obou směrech nebyla úplně souvislá, způsobovalo orientační nesrovnalosti jak pro cizí, tak i pro místní občany. Proto vzešel požadavek občanů na besedě členů MNV s voliči, aby tato nesrovnalost byla odstraněna. Bylo rozhodnuto, aby dosavadní Kojetínská ulice zahrnovala část stávající ulice směrem k Přerovským strojárnám a úsek ulice od křižovatky u kasáren byl nově přejmenován na ulici **Tovačovskou**.

Ideologicky podbarveno bylo rozhodnutí pléna 14. dubna 1961 přejmenovat nábřeží Dr. Antonína Stojana, který podle vyjádření měl svojí minulostí ještě vztah k rakousko-uherskému mocnářství, jemu přísluhoval a který se nijak nezasloužil o rozvoj města, na nábřeží **Protifašistických bojovníků**, a to proto, že v městě ještě není pojmenována ulice nebo náměstí, které by připomínalo protifašistické bojovníky, a to ať interbrigadisty ze Španělska, dále bojovníky v období 2. světové války či dnešní doby. Jako další návrh byl pojmenovat toto nábřeží na nábřežím Obránců míru, což by bylo považováno za kratší označení, které by se vyslovovalo snadněji, bylo by snad i vhodnější pro písemný styk, avšak zase plně nevyjadřoval vzpomínku na

všechny padlé, popravené i zemřelé protifašistické bojovníky.

Zároveň bylo rozhodnuto přejmenovat Žerotínovo náměstí na **Rudé náměstí**, a to proto, že na něm měla v roce 1945 své velitelství Rudá armáda, a také proto, že se zde konaly manifestace a oslavy příslušníků KSČ. V plánu bylo také postavit zde sochu symbolicky vyjadřující vítězství dělnické třídy. Poslancem Reichem byla vznesena připomínka, aby v případě přejmenování Žerotínova náměstí na Rudé náměstí bylo Horní náměstí přejmenováno na Žerotínovo náměstí. (Plénum 30. června 1961 připomínka poslance Reicha k přejmenování Horního náměstí na náměstí Žerotínovo odmítlo vzhledem k tomu, že kulturní komise ji nedoporučila, poněvadž Horní náměstí je název historický.) Posledním rozhodnutím pléna bylo přejmenovat ulici Ke kapliče na ulici **bratří Hovůrkových**, kteří v této ulici bydleli a své životy položili v boji proti okupantům.

Plénum národního výboru 1. prosince 1961 přejmenovalo Hlavní náměstí na **Dolní náměstí** a jako důvod uvedlo, že při budování nového středu města se již nyní užívá pro budoucí náměstí v tomto středu názvu Hlavní. Také po stránce historické je pojmenování Dolní náměstí vhodnější. Zároveň bylo rozhodnuto o přejmenování dosavadního Stalínova náměstí na náměstí **Osvobození**, což odpovídalo plně usnesení ÚV KSČ.

Poslední změnou bylo zrušení Gayerova nábřeží a přiřazení k nábřeží Protifašistických bojovníků, se kterým souviselo. Navíc v této části nábřeží nebyly žádné obytné domy (kromě jeslí MěstNV), takže nebylo potřeba orientačních čísel.

Nová ulice vzniklá zástavbou obytných budov od Jeremenkovy ulice směrem k Výzkumnému ústavu n. p. Meopta byla pojmenována ul. **Bohuslava Němce** na jednání pléna 22. února 1963. K uctění trvalé památky byla na novém sídlišti Šířava II pojmenována ulice mezi ul. Jeremenkovou a hřbitovem (u ZDŠ Jeremenkova) jménem **prof. MUDr. Julia Petřivalského**, ulice mezi Svislemi a stadionem 9. května byla pojmenována po **Karlu Kouřilkovi**, pracovníku dělnického hnutí, členu KSČ od založení, který byl stolařem-dělníkem a později vedoucím výrobního družstva stolařů v Přerově. Po několika funkčních obdobích byl členem městské rady v Přerově za KSČ, a to až do 12. ledna 1939. Na následky žilárůvání zemřel 30. prosince 1944 v Terezíně.

Plénum 1. dubna 1966 řešilo pojmenování nových ulic v prostoru nově vznikajícího sídliště Šířavy. Zprávu přednesl předseda školské a kulturní komise Otakar Šiška. K uctění všech

těch, kteří se před 30 lety uvědoměle dali do služeb pokroku a bojovali se zbraní v ruce proti fašismu ve Španělsku, navrhla rada národního výboru, aby v sídlišti Šířava nově vybudovaná ulice rovnoběžná s dosavadní ulicí Sušilovou nesla napříště název ulice **Interbrigadistů**. Ulice v sídlišti Šířava, rovnoběžná s ulicí Ztracenou, spojující ulici Sušilovu s ulicí Šířava byla pojmenována po pilotu československé zahraniční vojenské jednotky v Anglii **Josefu Tománkovi**, narozeném v roce 1918, před odchodem do zahraničí bytem v Přerově, Ztracená ulice. Josef Tománek obětoval svůj život proti fašismu a po náletu na fašistické Německo byl sestřelen a utonul ve vlnách oceánu v prvních dnech roku 1942.

Další nová ulice v sídlišti Šířava, která byla rovnoběžná s navrhovanou ulicí Josefa Tománka a spojovala navrženou ulici Interbrigadistů s ulicí Šířava nesla jméno parašutisty **Lubomíra Jasínka**, narozeného 1922, který před odchodem do zahraničí bydlel v Přerově, Husova 7. Zahynul krátce po vysazení na okupovaném území v Rovensku v severních Čechách v roce 1943. K uctění památky po zasloužilém občanu města Přerova, učiteli a historiku **Františku Bayerovi**, byla nově vzniklá ulice spojující ulici Trávník s ulicí Kozlovskou, rovnoběžná s ulicí Šrobárovou, označena jeho jménem. V této ulici, kde byly vybudovány dva vícepodlažní domy, stál také dům, ve kterém František Bayer spolu s rodinou strávil převážnou část svého plodného života. Spolu s předloženými návrhy rada MNV navrhla a plénem schválilo, aby dosavadní ulice Šířava byla prodloužena až k vyústění ulice Ztracené a dále i po asanaci aby byl zachován stávající název

ulice Svisle.

Naposledy bylo rozhodnuto o přejmenování dosavadní ulice Riegrovy na ulici **dr. Václava Skaláka**, obětavého a zasloužilého lékaře a vědeckého pracovníka, který bojoval proti fašismu.

MUDr. Václav Skalák byl předsedou výboru pro pomoc bojujícímu Španělsku v Přerově a spolu s dalšími občany města Přerova přechovával v období před mnichovskou zradou pokrokově smýšlející německé emigranty-antifašisty. Byl umučen v nacistickém vyhlazovacím táboře Mauthausen.

Návrh na opětovné pojmenování ulice Nádražní na ulici **Františka Kramáře** u příležitosti 100. výročí Kramářova narození schválilo plénem 20. září 1966.

Únorové plénem národního výboru v roce 1968 doporučilo školské a kulturní komisi MNV, aby zvážila a předložila návrh na přejmenování některých ulic v městě. Jednalo se zvláště o městskou čtvrť Předmostí, kde se vyskytovala duplicita v pojmenování.

Na plénu 22. dubna 1968 bylo konstatováno, že pojem Rudé náměstí zůstal v představách lidí úzce spjat s historickým jádrem Moskvy a z toho důvodu se nevžil. Proto se náměstí vrátil předchozí název **Žerotínovo**.

Teprve plénem 17. října 1968 rozhodlo na základě návrhů, které přednesli Otakar Šiška, předseda komise školské a kulturní, a Stanislav Uvíra, vedoucí odboru školství a kultury, o vyloučení duplicitních názvů ulic. Ve vlastním Přerově bylo Dolní náměstí přejmenováno na **Masarykovo náměstí**, náměstí Osvození na náměstí **Svobody**, Polní ulice na ulici **Františka Skopala**.

Nová ulice mezi ulicemi Svisle a brí Hovůrkových nesla název ulice **Růženy Stoklaskové**. V Předmostí dosavadní ulice Boženy Němcové byla přejmenována na ulici Antonína Teličky, Havlíčkova ulice na ulici Josefa Kajetána Tyla, Palackého na ulici U pošty, Smetanova na ulici Leoše Janáčka, ulice 9. května na Olomouckou, Ztracená na ulici U dráhy, Žižkova na ulici Josefa Františka Karase. Nezměněn zůstal název Tyršova ulice v samotném městě, byť pro ni bylo navrhováno pojmenování Sokolská ulici. Doplnující zprávu přednesl poslanec MěstNV, člen školské a kulturní komise Jan Pokorný: Školská a kulturní komise MěstNV se již několikrát zabývala otázkou vhodného přejmenování názvů ulic na území našeho města, včetně městských čtvrtí, a to proto, že v současné době se vyskytují na území města ulice stejného pojmenování. Jiné ulice, příp. náměstí byly v uplynulém období přejmenována,

ovšem jména se nevžila. Některé názvy ulic mají uctít památku občanů republiky nebo města, kteří se zasloužili o rozvoj republiky, případně jiným způsobem napomáhali rozvoji kulturně veřejného života na území Přerova. Návrh na přejmenování Tyršovy ulice v Přerově na ulici Sokolskou byl učiněn z toho důvodu, aby se občané v městské čtvrti Předmostí necítili poškozeni spřejmenováním většího počtu ulic vjejich čtvrti: Antonín T elička, Josef František Karas. Ostatní názvy ulic znovu získaly své původní pojmenování, příp. dosavadní názvy byly nahrazeny jmény jiných vynikajících postav kulturního a společenského života.

Na slavnostním zasedání městského národního výboru 29.dubna 1970 bylo připomenuto 25. výročí přerovského povstání. Předseda Federálního shromáždění prof. dr. Dalibor Hanes předal Přerovu nejvyšší vojenské vyznamenání „Řád Rudé hvězdy“. Při té příležitosti navrhly závodní organizace KSČ národních podniků Přerovské strojírny a Přerovské chemické závody, aby dosavadní Masarykovo náměstí bylo přejmenováno na náměstí **Přerovského povstání**. Na základě toho plénum 25. června 1970 rozhodlo o přejmenování Masarykova nám. na náměstí Přerovského povstání. Zprávu přednesla členka rady Květoslava Kolisková. S nově uskutečňovanou výstavbou sídliště Šířava III bylo nutno vyřešit pojmenování nově vzniklých ulic. Rada MěstNV na návrh kulturní komise navrhla přejmenovat část ulice Jeremenkovy, kde se nacházel blok „M“, na ulici Svisle: pojmenovat nově utvořenou ulici mezi ulicí Jeremenkovou a Komenského třídou na třídu **Lidových milicí** (oficiální pojmenování provést při příležitosti 25. výročí oslav únorových událostí v roce 1973): pojmenovat nově utvořenou ulici mezi ulicí Vsadsko a dosavadním hřištěm TJ Lokomotiva a tenisovými kurty ulicí **U tenisu**. Plénum s návrhem souhlasilo 27. dubna 1972.

Novou bytovou zástavbou v prostoru bývalých zahrad na pravé straně Velké Dlážky vznikla nová ulice mezi výškovými domy a obytnými domy, která navázala těsně na spartakiádní stadion. Plénum 25. února 1976 navrhlo, aby tato ulice byla pojmenována – ulice **Spartakiádní**.

Dobudováním sídliště Šířava III vznikla další nová ulice mezi ulicí Kozlovskou a křižovatkou třídy Lidových milicí, Jeremenkovou ulicí a bří Hovůrkových, kterou tvořily tři výškové bloky o počtu cca 470 bytových jednotek a hlavně nová výstavba sídlištního střediska. Ulice nebyla průjezdná, část tvořil pouze spojovací chodník. Nové pojmenování ulice **Budovatelů** znamenala ocenění práce budovatelů nejen sídliště Šířava III, ale celého města.

Nová ulice pojmenovaná ulice **Nádražní** vznikla i výstavbou obytných domů a zařízení ČSD a dopravy v prostoru před autobusovým nádražím a proti nově uvažované nádražní budově ČSD, rovnoběžně se stávající ul. Kramářovou.

Dále bylo odsouhlaseno přičlenit závěrečnou část stávající ulice Kozlovské, navazující zatáčkou na ul. Kosmákovu, od nově postavených obytných domů ke Kosmákově ulici s tím, že domy budou nově přečíslovány.

Na 58. zasedání rady MěstNV v Přerově 10. října 1984 byla projednána zpráva, kterou zpracoval odbor organizačních a vnitřních věcí MěstNV na základě podkladů od názvoslovného sboru při Středisku geodézie v Přerově, od občanských výborů a kulturní komise MěstNV. Šlo o některé dílčí změny v pojmenování ulic v Přerově a o pojmenování nových ulic v místních částech města, kde dosud názvy ulic nebyly a domy byly označovány pouze čísly popisnými. Aby byla orientace

i v těchto částech města všeobecně známá a přehledná, byly občanské výbory v těchto místních částech zainteresovány na tom, aby se podílely na nových názvech ulic podle místních vžitých názvů. 21. plenární zasedání 19. prosince 1984 schválilo zprávu o činnosti rady od 20. zasedání MěstNV včetně návrhu rady MěstNV na pojmenování a přejmenování ulic a veřejných prostranství ve městě:

Přerov I-město

náměstí mezi OV KSČ, kinem Hvězda a budoucím Priorem – náměstí **Klementa Gottwalda**

ulice mezi hřbitovem a školou učňovského střediska Meopta a Pozemních staveb – U **hřbitova**

Tyršova ulice v Přerově přejmenování na – **Mervartova**
odbočka pod želatovskými kasárnami z Jeremenkovy ulice – **Pod hvězdárnou**
část ul. Kratochvílovy – obytná část Přerovanky – **Kainarova**

Přerov II-Předmostí

nově vzniklé ulice – U dráhy, Michajlovská, Pod skalkou

Přerov III-Lověšice

Mírová, U parku, Družstevní, Bochořská, Brněnská, Chaloupky, Drážní, U sokolovny

Přerov IV-Kozlovice

Záhumení, Náves, Tučinská, Na zábrání, Za školou, Mírová

Přerov V-Dluhonice

U hřiště, Náves, K Rokytnici, Nádražní, Na trávníčku, Za školou

Přerov VI-Újezdec

Hlavní, Široká, Větrná, Spojovací, Pod dubičky, Nová

Přerov VII-Čekyně

Pod lipami, Vinohrádky, K rybníčku, Na podlesí, Nad školou, Na červenici, Jabloňová, Zámecká, Borošín

Přerov VIII-Henčlov

U silnice, Náves, Trávník, Nová, Hliník, Sadová

Přerov IX-Lýsky

U silnice, Dědina, Ve mlýně, Na trávníku, Komárov, Pod školou, Nad Žebračkou

Přerov X-Popovice

Hanácká, Kovářská, U trati

Přerov XI-Vinary

U zahradnictví, Doubí, Cahousek, Ve dvoře, Růžová, Náves, Za humny, Sákrov, Mezilesí I a II

Přerov XII-Žeravice

Pod Lapačem, Čekyňská, Kokorská, Náves, Na podlesí

V průběhu realizace usnesení 21. pléna MěstNV byly zahájeny práce na Registru obyvatelstva a byla integrována obec Penčice, kde byly rovněž vytýčeny ulice. Proto rada MěstNV na svém zasedání 30. října 1985 rozhodla o doplnění názvů v místních částech III–XIII (viz celkový přehled), po projednání v názvoslovné komisi při středisku geodézie v Přerově.

Pojmenování od roku 1990

V pondělí 8. ledna 1990 se poprvé sešla komise složená ze zástupců MěstNV, ČSS, ČSL a OF, aby projednala změny v názvech přerovských ulic. Bylo dohodnuto, že na základě požadavků

občanů města bude co nejdříve provedena změna označení tř. Lidových milicí na tř. 17. listopadu. Koordinační výbor OF Přerov připravil pro občany anketu, v níž každý mohl vyjádřit

svůj názor na přejmenování ulic.

Členové komise zaujali ten postoj, že při změnách názvů ulic a jiných veřejných prostranství musejí být respektovány právní úpravy a zásady NV na tomto úseku (zákon o NV č. 140/1986, vyhláška č. 97/1961 Sb). Stanovisko ministerstva vnitra ČSR z ledna 1990, publikované v časopisu Národní výbory č. 1/90, nedoporučilo před volbami změny v pojmenování ulic a prostranství v zájmu stability územního členění.

Komise především doporučila ke 140. výročí narození T. G. Masaryka navrátit náměstí Přerovského povstání jméno prvního prezidenta. Dále navrhla MěstNV v Přerově provést změny po etapách:

1. Změnit název náměstí Kl. Gottwalda na náměstí Přerovského povstání a třídu Lidových milic na třídu 17. listopadu (jak bylo dohodnuto již 8. ledna 1990), a to ihned po schválení plénem MěstNV.

2. Po volbách a po sčítání obyvatelstva (2. pololetí 1991) navrátit původní názvy nábřeží 1. máje, ulici Fučíkově, Dukelské a Čs. armády. Zároveň zrušit názvy Gottwaldova čtvrt' I–IV stím, že v této části doporučuje pojmenovat jednotlivé ulice.

3. V roce 1992 provést změny názvů dalších ulic – Čs.-sovět.přátelství, Michajlovská, Spartakiádní, Leninova.

Pro nové názvy ulic doporučila komise přijmout názvy místní, obecné a jména významných přerovských rodáků s použitím námětů občanů z ankety. Pokud se bude jednat o vynikající osobnosti veřejného života domácího nebo zahraničního, je MěstNV povinen vyžádat si prostřednictvím ONV a KNV stanovisko ministerstva vnitra ČSR. Přitom platila zásada, že nesmí být použito jmen žijících osob.

Na mimořádném plénu MěstNV 29. března 1990 došlo k přejmenování náměstí Přerovského povstání na náměstí **T. G. Masaryka**, náměstí Kl. Gottwalda na náměstí **Přerovského povstání**,

třídy Lidových milic na třídu **17. listopadu**.

Na svém zasedání 11. října 1990 připravila komise materiál týkající se rozsáhlého přejmenování přerovských ulic. Ten byl předložen radě MěstNV 31. října. Rada MěNV projednala a doporučila plenárnímu zasedání ke schválení návrh komise na přejmenování ulic v Přerově s účinností od 1. dubna 1991:

nábřeží 1. máje – nábřeží Dr. Edvarda Beneše

nábřeží Protifašistických bojovníků – nábřeží Legií

Fučíkova – Macharova

Jaselská – Rašínova

Čs. armády – Wilsonova

Gottwaldova čtvrt' I–IV – Jižní I–IV

Švermova – Padělky

Tománkova – Tománkova (zůstává původní název)

Interbrigadistů – Na gruntech

Klivarova – Tobrucká

V. Nejedlého – Vodičkova

Leninova – gen. Janouška

Obránců míru – Mikulášková

Pionýrů – Bajákova

Československo-sovětského přátelství – Seifertova

Jeremenkova – Želatovská (vrácen původní název)

Michajlovská – Na vršku (podle polohy)

Spartakiádní – Dr. Milady Horákové

Budovatelů – Lančkových

Dále doporučila budoucímu obecnímu zastupitelstvu pojmenovat některou z nově vzniklých ulic v Přerově – Anežská, Mariánská.

Na programu plenárního zasedání 6. listopadu 1990 bylo přejmenování ulic. Z celkového počtu 142 bylo přítomno 96 poslanců.

Ukázalo se, že jde o velmi kontroverzní téma. Řada návrhů na přejmenování nebyla díky komunistickým poslancům přijata, proto se členové Občanského fóra rozhodli ze zasedání odejít a znemožnit tak další jednání.

Také na zasedání městského zastupitelstva 30. ledna 1991 se rozvinula poměrně bouřlivá diskuse. Zástupce komunistické strany argumentoval především tím, že půjde o finančně náročný podnik, 15–20 tisíc korun na ulici. Změny by prý vyvolaly atmosféru nedůvěry, z morálního hlediska je považoval za zvláště nepřijatelné, a to na základě přesvědčení, že historické křivdy není možné napravovat prosazením křivd nových. Proto padl návrh posoudit pouze návrhy ulic Gottwaldova čtvrť, Leninova ul., Fučíkova ul., Švermova ul. stím, že nevyloučil diskusi k návrhu změn. O celé zbývající části předloženého návrhu nedoporučoval hlasovat.

V dalším průběhu zasedání bylo hlasováno o návrzích na změny názvů ulic takto:
nábřeží 1. máje – změna na **nábřeží Dr. Edvarda Beneše** – 21 pro, 11 proti, 6 zdrželo,
nábřeží Protifašistických bojovníků – změna na nábřeží Čs. Legií – jedna polovina ulice,
změna na nábřeží arcibiskupa Stojana - druhá polovina ulice. Návrh nebyl přijat – 13 pro, 16 proti, 9 zdrželo.

Fučíkova – změna na **Macharova** – 36 pro, 0 proti, 2 zdrželi,
Jaselská – změna na Rašínova – 17 pro, 11 proti, 10 zdrželo,
Čsl. armády – změna na **Wilsonova** – 21 pro, 10 proti, 7 zdrželo,
Gottwaldova čtvrť I–IV – změna na **Jižní čtvrť I–IV** – 38 jednomyslně,
Švermova – změna na **Padělky** – jedna polovina ulice, na **Jaroslava Durycha** – 2. polovina ulice, 36 pro, 0 proti 2 zdrželi,

Interbrigadistů změna na Na gruntech – 13 pro, 17 proti, 8 zdrželo,
Klivarova – změna na Dr. Milady Horákové, změna nepřijata – 17 pro, 5 proti, 16 zdrželo,

Víta Nejedlého – změna na **Oldřicha Vodičky** – 31 pro, 0 proti, 7 zdrželo,

Leninova – změna na třída **gen. Janouška** – 37 pro, 0 proti, 1 zdržel,

Obránců míru – změna na **Oldřicha Mikuláška** – 23 pro, 6 proti, 9 zdrželo,

Pionýrů – změna na **Bajákova** – 26 pro, 1 proti, 11 zdrželo,

Československo-sovětského přátelství – změna na **Jaroslava Seiferta** – 31 pro, 0 proti, 7 zdrželo,

Jeremenkova – změna na **Želatovská** – 25 pro, 3 proti, 10 zdrželo,

Michajlovská – původně změna na Na vršku, po připomínce MUDr. Chromce přijato pojmenování ul. **Dr. Milady Horákové** – 34 pro, 1 proti, 3 zdrželi.,

Spartakiádní na ul. **Sokolská** – 23, 2, 14,

Název ul. Budovatelů zůstal beze změny,

Dukelská změna na ul. **gen. Štefánika** – 22, 6, 10,

Partyzánská I – na ul. **rodiny Lančických** – 29, 2, 7,

Partyzánská II – změna na **Čs. letců** – 35, 2, 1,

Partyzánská III – změna na **Partyzánská** – 32, 2, 4,

Partyzánská IV – změna na ul. **gen. Rakovčíka** – 35, 1, 2.

Městská rada ve svém usnesení č. 27/4/3 ze dne 6. března 1991 schválila návrh, že ulice nesoucí jméno osobnosti budou pojmenovány pouze příjmením osobnosti. Usnesením č. 1183/59/7 ze dne 17. listopadu 1993 uložila městská rada odboru vnitřních věcí založit evidenci návrhů na změnu názvu ulice nebo jiného veřejného prostranství.

Na zasedání městského zastupitelstva 25. května 1994 byl vyřešen problém spojmenováním nábřeží Protifašistických bojovníků, které začíná křižovatkou sul. Mostní a končí branou Kazeta. Ulice Spálenec začíná křižovatkou sulicí Mostní a končí sulicí Pod Valy. Ulice začínající křižovatkou s ulicí Pod Valy a končící křižovatkou s ulicí Dvořákovou byla nově pojmenována **U Bečvy**.

Městské zastupitelstvo 29. března 1995 schválilo název nové ulice **Koliby**. Výstavbou hotelu Jana totiž vznikla nová ulice, podle starého místopisu šlo o oblast nazývanou Koliby na samotě.

Ulice začíná křižovatkou s ulicí Dvořákovou a končí parkovištěm před hotelem Jana. Městské zastupitelstvo 13. prosince 1995 schválilo název lávek přes řeku Bečvu v prostoru tenisových kurtů, a to lávka U Tenisu a lávka U Loděnice.

Zatím poslední kodifikaci uličních názvů provedlo městské zastupitelstvo na svém jednání dne 28. března 1996 tím, že schválilo na návrh rady z 13. března názvy ulic, veřejných prostranství,

mostů a lávek. Zároveň byla přijata zásada, aby při schvalování nových názvů ulic, veřejných prostranství, mostů a lávek podle osobností užívat pouze příjmení osobnosti.

Po té došlo ze strany městské rady dne 28. května 1997 ke schválení názvu ulice **Lužní**, o měsíc později 25. června ulice **Lipnické**. Na zasedání rady 8. července 1998 byl přijat název ulice Zahrádky v Újezdci, tamtéž 4. listopadu 1999 byla pojmenována nová ulice U Svodnice. Zároveň rada nesouhlasila s přejmenováním části ulice Brabansko a trvala na svém předchozím usnesení. Na 22. zasedání Městské rady konaném 27. ledna 2000 byla pojmenována ulice Za Vrbím v katastrálním území Přerov XI – Vinary, ke konci roku, 14. prosince,

v Přerově VII – Čekyni dostala nový název ulice Slunečná.

Podle ustanovení § 28 odst. 1) zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, přísluší obci rozhodovat o názvech ulic a veřejných prostranství.

V ustanovení §84 odst. 2, písmeno r) je tato pravomoc vyhrazena zastupitelstvu města. K zatím poslednímu pojmenování došlo na zasedání zastupitelstva města 7. června 2001. To rozhodlo o pojmenování ulice od mostu Míru po křižovátku s ulicí Brabansko – nábř. **Rudolfa Lukašůka**.

Přerovské pomístní názvy

V období feudálního řádu byly vsi zemědělců majetkem šlechticů, klášterů, církve později i měst jimiž poddaní odváděli různé dávky naturální i peněžní. Vrchnost měla o některé pozemky, louky, lesy a pastviny velký zájem a proto je pojmenovali různými názvy aby nedošlo ku sporům o kterou dávku jde.

Některé pomístní názvy se udrželi až do dnešních časů v Přerově. Nejstarším doloženým pomístním názvem pro přerovské pole jsou *Chmeliska*. Byla dvojí jedna byla u Bečvy poblíž silnice do Henčlov, druhá pod *Bobrovskými* v místech dnešního letiště. Jsou doložena věnováním markrabího Jošta z 7.6.1386 městu Přerovu. Název pochází od pěstování chmele na Přerovsku.

Zajímavou historii má také pomístní název *Markrabina*, pole ležící mezi Přerovem, Bouchořem a Lověšicemi. Bývala to kdysi dávno louka, kterou věnoval moravský markrabí Přerovu. Tehdy byl Přerov městem královským. Později když se stalo město poddanským v držení Viléma z Pernštejna, prodává Vilém louku *Markrabinu* svým lidem v Přerově dne 21.12.1512. A tento název se používá dodnes. Lidová pověst spojuje se jménem **historii kolem hanáckého krále Ječmínka z Chropyně**.. Když prý prchala matka Ječmínka před svým rozhněvaným manželem k Přerovu ukryla se v dozrávajícím ječmenu v místech Markrabiny, kde se jí narodil syn Ječmínek.

Poblíž města mezi dnešní Šířavou a tratí do Břeclavi se prostíralo pole **V opletách**. Bylo opleteno plotem z vrbového proutí, aby dobytek který tudy byl hnán na pastvu nepoškodil úrodu. Dnes je již pozemek zastavěn.

V samém sousedství se táhlo pole *Trávník*. Výraz pro pastviska v našem kraji. Později když se u nás začaly zakládat cukrovary přeměnily rolníci pastviny na pole aby získali co nejvíce půdy pro pěstování cukrovky.

Poněkud dále k Lověšicím se rozkládaly *Padělky od Lověšic* jednalo se pravděpodobně o díly nebo podíly polí pro jednotlivé rolníky.

Hned za předměstím Šířavou vedle cesty do Želátovic bývalo pole *Svisle*. Bylo zastavěno a zůstal jen název ulice. Název vznikl snad proto že pole se táhlo svisle po svahu od dnešního hřbitova.

Dále k Želátovicím se prostíralo úrodné pole *V černým*. Jako saze černá byla zem a ta polí název. Poněkud dále pak *Padělky v černým*. Hned vedle se prostírají *Lance*. Lance jsou od slova lán. Lán byla stará česká plošná míra o nestejně velikosti jednalo se asi o 18-23 ha. vrchnost je dávali do užívání poddaným. Je nožné že rozdělením přerovského lánu vznikly lance.

Dále k Újezdci se rozkládá návrší *Tmeň*. V některých listinách také *Tmáň*. Tak se nazýval les Tmavý, a od toho název. Tento zeměpanský les daroval markrabí Jošt 7.6.1386 Přerovu. Les byl později přeměněn na pole . Pod kopcem je role *Pod Tmeněm*.

Mezi Bouchořem a Plučiskami bývali kdysi louky zavlažovány potokem Lukavcem. V dávných dobách kdy nebylo nouze o křoviny hlavně vrby a olše podél potoka, žili tu hojně bobři. Po nich dostala louka později pole jméno *Borovisko*. Mezi nimi a Chmelisky se prostírala polní trať se jménem *Kolečko*.

Na západ od Přerova k Dluhonicím býval rybník s mocnými hrázemi poblíž nich se táhlo pole *Pod hrází*. Rybník byl rozsáhlý a sahal až k návrší nedaleko Předmostí. Císař Josef II dal rybník vysušit . Zůstal jen název pro pole v těch místech *Rybník*.

Za povšimnutí stojí i název *Novosady* pole proměněná na sady. Dále *Tratidla* prý tu býval rybník v němž se voda tratila.

Na stranu k žebračce má ulice *Kopaniny* pojmenování po poli jež tu bývalo. Dnes už byly zastavěny i malé zbytky které zde byly ještě v 60-tých letech minulého století z dřívějšího honu, který obdělávali a kypřily ručně , nejvíce motykou . A protože jen kopali dostalo role jméno *Kopaniny*. Na východ od Přerova je les *Žebračka* .Název je doložen z14. století kdy jej listinou 7.6.1386 věnoval markrabí Jošt Přerovu. Proč byl tak pojmenován se přesně neví snad si Přerované les u markrabího vyžebřali. Poblíž je Malá Žebračka.

Za Bečvou na straně k dnešní nemocnici stávala socha sv. Jakuba po níž dostalo okolní pole pojmenování *U sv.Jakuba*. Dále pak patřilo do přerovského katastru pole *Svárov*, které zapříčinilo mnoho svárů.

Někteří držitelé zámku , purkrabí a nájemci Přerova
údaje jsou čerpány z Vlastivědy Moravské 1927 některé období nejsou uváděny a i
letopočty jen orientační

Purkrabí Smil v roce 1065
Purkrabí Jaroš 1213 -1215
Kastelán Předbor z Citova 1215
Purkrabí Ctibor 1222 – 1223
Purkrabí Vítek 1236
Purkrabí Oneš 1240
Purkrabí Blud 1251
Purkrabí Smil 1256
Purkrabí Ješek zvaný Kokir 1350
Jošt syn Ješka 1366
Prokop syn Jana Soběslava 1371
Purkrabí Bohunka a hejtman Adam Bes
Milota z Kravař 1411
Vok se Sovince 1436
Vilém Puklice z Pozořic – 1439
Hejtman Tovačovský Jan z Cimburku a jeho syn Ctibor 1457 - 1470
Albert Kostka z Postopic 1470 – 1475
Vilém z Pernštejna 1475 – 1548
Vladislav z Pernštejna 1548 - 1584
Jan Mančík z Laru. Který ale brzy zemřel +1596
Jan ml. z Pernštejna 1582 - 1596
Bedřich z Žerotína 1596 -1598
Karel starší z Žerotína 1598- 1636
Karel Jindřich z Žerotína 1636 – 1688
Jan V Želecký z Počenic 1732
František hr. Z Khuhenburku 1736
Arnošt z Petrášů 1766
František z Petrášů syn Arnošta 1774
r.1780 prodáno panství pro dluhy Hyacintu ryt. Bretonu
Magnisové – šlechtici z Pruska
08.04.1918 kupuje zámek město Přerov
Lazar Gross, starosta 1850–1853
Josef Doležel, starosta 1853–1855
Karel Vyhnánek, starosta 1855–1861
František Kramář, starosta 1861–1866

Přehled starostů města Přerova v letech 1850–1939, předsedů MNV a MěstNV Přerov v letech 1945–1990 a starostů města Přerova od roku 1990.

Starostové města Přerova 1850–1939

Lazar Gross, starosta 1850–1853

Josef Doležel, starosta 1853–1855

Karel Vyhnánek, starosta 1855–1861

František Kramář, starosta 1861–1866

Josef Dostal, starosta 1866–1873

Jindřich Matzenauer, starosta 1874–1883

MUDr. František Skácelík, starosta 1883–1889

František Štěpka, starosta 1890–1896

František Tropper, starosta 1896–1910

MUDr. Donát Tichý, starosta 1910–1913

JUDr. Matouš Havránek, starosta 1913–1919

Ing. Josef Vdolek, starosta 1919–1923, 1927–1931

PhDr. Karel Bořecký, starosta 1923–1927

Richard Kleiber, starosta 1931 – 1938

František Lančík, starosta 1938–1939

Předsedové MNV a MěstNV Přerov

Ing. Dr. Jiří Kárný, předseda 1945

JUDr. Jaromír Možíš, předseda 1945–1947

Ing. Vojtěch Černík, předseda 1947–1950

Břetislav Nedbal, předseda 1950–1957

Zdeněk Vychodil, předseda 1957–1962

Oldřich Harašta, předseda 1962–1964

Karel Rosmus, předseda 1964–1969

Ladislav Jambor, předseda 1970–1981

Milan Štafl, předseda 1981–1990

JUDr. Petr Dutko, starosta 1990–1998

Jindřich Valouch starosta 1998 – 2006

Ing. Jiří Lajtoch – 2006 - doposud

Přerovští faráři

Ze zmínek v jednotlivých listinách jsou známa tato jména přerovských farářů:

1234 Gerard
1331 Petr z Wokinstadu
1331 Petr z Bílovce
1561 - 1563 Jeroným
1566 Jakub Žežule
1570 Jan Pražský
1571 Adolf
1578 Stanislav
1580? - 1586 Martin Boleslavský
1593 Křištof
1616 Sartorius
1624 Pavel Kubicius

Od obnovení přerovské fary v roce 1629 byli faráři tito:

1. Jan Tančík 19.10.1629 - 1643

Spravoval také faru v Předmostí. Snažil se přerovské luterány obrátit zpět ke katolictví, ale s malým úspěchem. Přerovskému kostelu daroval roku 1631 stříbrné ciborium, začal znovu psát matriky.

2. Adam Bartíček 1651 - + v květnu 1653

Mírnost, se kterou přistupoval k přerovským, se mu nevyplatila - vysloužil si roku 1652 důrazné pokárání od konsistoře a pokutu 12 zlatých.

3. Fridrich Ausschwitzer 2. června 1657 - 1667

První přerovský děkan. Za něho byl na věž kostela zavěšen nový zvon. Pro stálé neshody s městskou radou na přerovskou faru rezignoval.

4. Adam Alois Tačín 1. října 1667 - září 1673

Farář a děkan. Protože byl jmenován žerotínskou vrchností bez souhlasu města, odmítli mu přerovští dohodnuté platy. Nakonec byla nad vzbouřenou městskou radou 22. prosince 1671 vyslovena exkomunikace. Přerovští se obrátili přímo k císaři, který jim však 16. ledna 1672 přikázal bez prodlení dlužnou částku zaplatit a současně si vyžádal doklady k posouzení oprávněnosti požadavku na patronátní právo. Exkomunikace byla po zaplacení dluhu koncem března 1672 odvolána, ale vztah města a faráře se nijak nezlepšil. Proto na přerovskou faru resignoval.

5. Anastasius Ignác Kolnovský 26. září 1673 - + 11. června 1688 v Přerově

Farář a děkan. Při generální vizitaci 13. srpna 1682 se mu podařilo na přímělu vizitátora Jana z Bragnerie konečně dosáhnout dohody mezi vrchností, farou a městem, takže 10. května 1683 se městská rada zavázala v novém Transactions-Instrumentu dávat faráři kromě obvyklých naturálií stálý roční plat 150 zlatých moravských a příspěvek 50 zlatých na vydržování kaplana a přispívat na údržbu kostelů a farního stavení.

6. Jan Anastasius Tichý 23. června 1688 - + leden? 1696 v Přerově Farář a děkan. Ke kostelu přistavěl v roce 1692 kapli sv. Josefa a založil při ní Bratrstvo sv. Josefa, jehož hlavním posláním bylo prohloubení náboženského života ve městě. 5. května 1695 posvětil nový farní hřbitov u dnešní Palackého ulice.

7. Jan Komorník 27. února 1696 - 28. října 1698

Farář. Pro stálé neshody s městskou radou, která neplnila své závazky, raději na přerovskou faru resignoval.

8. Daniel Křechký 24. listopadu 1698 - 2. října 1705

Farář a děkan. Přerov opustil pro bídné poměry.

9. Jan Pěstínek 2. října 1705 - + 4. prosince 1709 v Přerově

Farář a děkan. Ve své poslední vůli z roku 1708 odkázal celý svůj zbylý majetek na zvětšení kostela sv. Michala na Šřavě.

10. Pavel Josef Kučera 1709 - + 1. března 1718 v Přerově

Farář a děkan. Přežil v Přerově nejuděsnější katastrofu přerovských dějin, kdy město prakticky vymřelo morem. Řada nesouvisejících písmen na morovém sloupu sv. Josefa je zkratkou jeho jména a titulu. R. 1718 založil fundaci na prosebné procesí o svátku sv. Josefa a litanie.

11. Jiří Josef Doležel 13. dubna 1718 - + na jaře 1727 v Přerově

Farář a děkan. Od základu přestavěl kostel sv. Michaela na Šřavě a sám jej benedikoval, pak zahájil přestavbu kostela sv. Vavřince. Dostavěl však pouze jeho hlavní věž.

12. František Antonín Nedomann 28. dubna 1727 - + 19. srpna 1765 v Přerově

Farář a děkan. Latinsky se podepisoval Franciscus a Nedoman. Dokončil přestavbu farního kostela, farní budovu postavil prakticky v dnešní podobě, prosadil stavbu nové farní školy v Bratrské ulici. Obnovil Bratrstvo sv. Josefa a roku 1730 dosáhl prohlášení oltáře sv. Josefa v nové kapli za *altare privilegiatum*. Také byl literárně činný. Zachovala se kniha *Denice šťastnějšího dne předchůdce, to jest v rozličných ctnostech a pobožnostech cvičení*, vydaná v Olomouci roku 1736 a spisek *Svaté jednání*, vydaný v Trnavě roku 1746. Svým farníkům věnoval stať *Poznamenání rozličných nemocí, v kterých někteří svatí a světice Boží postavení byli*, aby připomenul, že ani svatí nebyli vždy uchráněni bolesti a utrpení.

13. Josef Antonín Gruner 13. října 1765 - 1774

Farář a děkan. Jediný rodilý Němec mezi přerovskými faráři. Pokoušel se docílit nedělního klidu, totiž aby se v době nedělních a svátečních bohoslužeb kolem kostela čile neprodávalo, zejména v masných krámech. Také chtěl z vyhořelého kostela postavit aspoň kapli sv. Marka, ale nezískal povolení konsistoře. Odešel do Švábenic.

14. Cyril Skočovský 14. března 1774 - + 12. října 1810 v Přerově

Farář a děkan, doktor teologie. Dal důkladně opravit kostel sv. Michaela a v jeho průčelí postavit dnešní věž. Farní kostel mu vděčí za nádhernou pozdně barokní výzdobu, bohužel se nezachovaly původní Maulpertschovy oltářní obrazy, ani kostelní nádoby, které muselo být v březnu 1810 odevzdáno k mincovním účelům. Oba kostely také dostaly novou krytinu, farní břidlicovou a šřavský šindelovou.

15. František Zubek 12. října 1810 - + 26. prosince 1840 v Přerově

Farář a od roku 1815 děkan. Do Přerova přišel v roce 1794 jako novokněz, od 20. března 1809 byl za nemocného staříckého děkana jmenován administrátorem a po jeho smrti byl 5. prosince 1810 na přerovskou faru investován. Vynikal jako horlivý a láskyplný katecheta a vychovávatel školní mládeže.

16. František Navrátil 10. března 1841 - + 9. března 1866 v Přerově

Celý svůj kněžský život strávil v Přerově, ihned po vysvěcení byl 16. prosince 1816 jmenován prvním kaplanem přerovským. Od roku 1837 vedl farnost *in temporalibus* a po smrti děkana Zubka se stal zdejší farářem. Roku 1849 byl jmenován děkanem, později arciknězem a roku 1860 pro své zásluhy papežským čestným komořím - snad prvním *monsignorem* na Moravě, který nebyl šlechtického původu. Vlastenecký kněz a cyrilometodějský horlитель musel překonávat řadu potíží, které plynuly z jeho lidumilnosti a zaníceného češství, například když roku 1831 organizoval pomoc při cholerové epidemii či roku 1848 vehementně protestoval proti poněmčování přerovských škol, nebo když po cyrilometodějském miléniu 1863 začal psát matriky a úřední příписы česky a angažoval se v nejrůznějších *slovanských* spolcích, jako byl např. pěvecký spolek Přerub.

17. Arnošt Vychodil 20. června 1866 - + 18. května 1882 v Přerově

V Přerově působil jako kaplan od 29. ledna 1851. Zasloužil se o stavbu kláštera Školských sester a stal se v roce 1854 jejich prvním duchovním správcem. Ještě jako kaplan dovedl roku 1865 stavbu kláštera na Šířavě ke zdárnému konci. Farářem se stal v době prusko-rakouské války a následující epidemie cholery. Klášter a kostel na Šířavě musel postavit znovu po požáru města roku 1868, sám prý chodil s kabelou vyprošovat příspěvky na stavbu a na kostele sám pracoval. Byl jedním z těch, jimž vděčí za svůj vznik přerovské české gymnázium, které se podařilo otevřít 1. října 1870.

18. Kajetán Sláma 15. listopadu 1882 - + 21. listopadu 1901 v Přerově

Farář a od roku 1888 děkan. Farnost tehdy tvořily už jen město Přerov, Újezdec, Kozlovice a Želátovice. Roku 1898 dal opravit zvenčí i zevnitř farní kostel, a dal jej nově vymalovat zvenčí i uvnitř. Prosadil rozšíření klášterní dívčí školy o měšťanku a stavbu nové školní budovy. Byl příznivcem nové politické Katolické strany národní, která měla v Přerově 14.9.1896 první valný sjezd (v roce 1919 se z ní stala Československá strana lidová).

19. Ignác Zavřel 9. dubna 1902 - 9. dubna 1918

V Přerově působil od 2. června 1881 do listopadu 1895 kaplan a exhortator gymnasia. Viceděkanem se stal 2. května 1914 a děkanem 17. července 1916. Jako katecheta sestavil na žádost ředitele gymnázia Jakuba Škody kancionálek pro mládež *Dítka zbožné*, vydaný roku 1883, který dosáhl velké obliby. Roku 1885 založil v Přerově Mariánskou družinu. Jeho první akcí jako přerovského faráře bylo založení Jednoty pro rozšíření chrámu Páně sv. Vavřince. První - a bohužel poslední - etapou tohoto rozšíření se stala stavba kaple Božího Hrobu v roce 1903. V letech 1910 - 12 řídil generální opravu kaple sv. Jiří a dal do kostelů zavést tehdy nejmodernější elektrické osvětlení. Do farního kostela dal zhotovit malovaná okna a velké sochy svatých na bočních oltářích. Také opravil farní budovu, v níž se propadaly stropy, a dal do ní zavést vodovod a elektřinu. Uspořádal farní archiv a založil Pamětní knihu. Během deseti let dokončil také opravy všech kaplí a křížů ve farnosti. Dosáhl schválení české větve Školských sester a roku 1917 byla v Přerově první česká obláčka. Přivedl do Přerova sestry Dominikánky, jimž umožnil postavit klášter na Velké Dlážce, a zamýšlel také uvést do svého domu ve Škodově ulici mužský řád lazaristů a vybudovat tam *Útulnu* pro starce. Válka tento úmysl zhatila. Pomník padlých u farního kostela dal v roce 1918 také postavit on.

20. František Přidálek 1. ledna 1919 - + 22. července 1942 v Přerově

Přišel do Přerova v roce 1902 jako osobní kooperátor a katecheta. Když bylo po válce vráceno patronátní právo městu Přerovu, zvolil jej 6. prosince 1918 obecní výbor města Přerova novým farářem. Slavnostně byl uveden do úřadu 9. února 1919. Pro farní a šířavský kostel dal roku 1924 ulít nové zvony místo odebraných, a ještě se dožil dne, kdy i tyto zvony byly v roce 1942 zabaveny. K svatováclavskému miléniu byl farní kostel opraven a nově vymalován podle návrhu Jano Köhlera, který sám namaloval obraz sv. Václava v presbytáři.

21. Josef Složil 15. listopadu 1942 - 30. září 1949 zatčen a uvězněn

Farář a od 4. května 1944 děkan. Do Přerova nastoupil jako kooperátor 1. března 1920. V roce 1936 byl vyznamenán právem nosit děkanský límec a roku 1939 jmenován konsistorním radou. Formálním důvodem jeho zatčení bylo *nepřátelství k lidově demokratickému zřízení*. Z vězení se 18. listopadu 1952 vrátil zubožený, předčasně zestárlý člověk. Až do své smrti 18. prosince 1973 zůstal formálně přerovským farářem, i když v Přerově nesměl působit.

22. Josef Veselý 30. září 1949 - 29. června 1950 zatčen a uvězněn

Administrátor. Přišel do Přerova 1. října 1945 na místo prvního kooperátora. Pro čtení pastýřských listů byl potrestán a později obviněn z *nepřátelství k lidově demokratickému zřízení*. Po propuštění z vězení 1. ledna 1952 nesměl dále působit jako kněz.

23. František Boráň 29. června 1950 - 6. března 1951

Administrátor. Od 1. září 1948 byl v Přerově II. kooperátorem. Po krátkém administrování přerovské farnosti musel v březnu 1951 nuceně odejít do severočeského pohraničí.

24. František Goldmann 6. března 1951 - 25. května 1951

Administrátor. Od 1. srpna 1938 byl kooperátorem v Horní Moštěnici a po krátkém působení v Přerově se tam opět vrátil. Vzápětí byl přeložen do pohraničí.

25. Karel Hradilík 25. května 1951 - 11. července 1952

Provisor. K 1. červenci 1952 byl jmenován administrátorem v Suchdolu u Prostějova.

26. Alois Cindler 11. července 1952 - 1. září 1982

Provisor. Po reformě správního rozdělení ČSR byl k 1. lednu 1953 jmenován děkanem nového přerovského děkanátu, který se územně kryl s politickým okresem Přerov. Upravil a zmodernizoval vnitřek farní budovy, pro farní kostel získal vzácný historický zvon z roku 1496 jako náhradu za ztracené zvony. Z nepoužívaných schodišť na kůr dal přestavět kapličky Panny Marie Lurdské a sv. Judy Tadeáše. Roku 1973 byl jmenován titulárním farářem.

27. Jiří Norbert Viačka 1. září 1982 - 1. února 1990

Farář a děkan. Člen kongregace Nejsvětějšího Spasitele (salvatorián). Během jeho působení v Přerově byla provedena generální oprava kostela sv. Vavřince a úprava jeho liturgického prostoru, do něhož byl umístěn nový obětní stůl a ambon. Po obnovení činnosti řádu odešel jako provinční představený salvatoriánů do Prostějova.

28. Josef Prášek 1. února 1990 - 1. července 1991

Farář a děkan. Spravoval současně také farnost Předmostí a Polkovice.

29. Josef Lambor 1. července 1991 – červenec 2001

Farář a děkan.

30. Pavel Hoffrek Od července 2001 doposud

Pojmenování ulic v době okupace

Dochoval se úřední seznam pojmenování ulic v českém a německém jazyce vzniklý po tomto datu, ale ještě před koncem roku 1941. Na jeho základě pak byl vydán zemským měřickým úřadem plán Přerova, kde vedle německých názvů ulic byly zaznačeny úřední budovy okresního a městského úřadu, městské policie.

Albert Schlagetergasse – ulice Alberta Schlagetera (Mánesova) (Albert Leo Schlageter 1894–1923 – příslušník NSDAP a SA, po smrti v boji proti francouzskému obsazení Porúří byl uctíván jako německý národní hrdina.)

Aleš-Gasse – Alšova (Alšova)

Am Damm – Na Hrázi (Na Hrázi)

Am Mühlbach – U Strhance (U Strhance)

Am Ufer – Staré nábřeží (nábřeží Dra Ant. Stojana)

Am Zwickel – Svisle (Svisle)

Anton Dvořák-Gasse – ulice Ant. Dvořáka (dr. Ant. Dvořáka)

Bädergasse – Lázeňská ul. (Lázeňská)

Bahnhofstrasse – Nádražní (Husova třída)

Bartoš-Gasse – Bartošova (Bartošova)

Bezruč-Gasse – Bezručova (Bezručova)

Blüchergasse – Blücherova (Čechova), (Gebhard Leberecht

Blücher 1742–1819, pruský polní maršál)

Božena Němcová-Gasse – ulice Boženy Němcové (ulice Boženy Němcové)

Brandstätte – Spálenec (Spálenec)

Bräuhausgasse – Pivovarská (Pivovarská)

Breite-Gasse – Šířava (Šířava)

Brückengasse – Mostní (Mostní)

Brüdergasse – Bratrská (Bratrská)

Brünnergasse – Brněnská (Švehlova)

Comeniusstrasse – Komenského třída (Brabansko)

Dluhonitzergasse – Dluhonská (Dluhonská–Tratidla)

Fabrikgasse – Tovární (Tovární)

Feldgasse – Kopaniny (Kopaniny)

Felix Dahngasse – ulice Felixe Dahne (Kramářova) (Felix Dahn

1834–1912, historik, právník, básník)

Georg Sumín-Gasse – ulice Jiřího Sumína (ulice Jiřího Sumína)

Goethegasse – Goetheho (Štefánikova) (Johann Wolfgang Goethe 1749–1832 – významný německý spisovatel, představitel německé klasiky a přední osobnost světové literatury, autor četných románů a dramát)

Graf Spee-Gasse – ulice hraběte Spee (Rašínova), (Friedrich Spee von Langenfeld 1591–1635, jezuitský básník)

Grosse Pflastergasse – Velká Dlážka (Velká Dlážka)

Gross-Neustift – Velké Novosady (Velké Novosady)

Hauptstrasse – Hlavní třída (Hlavní třída)

Havlíček-Gasse – Havlíčkova (Havlíčkova)

Haydngasse – Haydnova (Macharova), (Joseph Haydn 1732- 1809, rakouský skladatel)

Hindenburgplatz – Hindenburgovo náměstí (Náměstí Svobody) (Paul von Hindenburg 1847–1934 – německý důstojník, za 1. sv. války jmenován generálem-polním maršálem, od roku 1916 vrchní velitel pozemních sil, v letech 1925–1934 prezident)

Hinter der Mühle – Za mlýnem (Za mlýnem)

Horst Wesseltgasse – ulice Horsta Wessela (Jiráskova) (Horst Wessel 1907–1930 – student a známý pasák holek z berlínské spodiny. Na Hitlerovo přání chladnokrevně vraždil odpůrce nacismu a nakonec byl jimi sám zavražděn. Složil bojovou píseň „Die Fahne hoch“, později užívanou současně s německou hymnou.)

Jahngasse – Jahnova (Škodova) (Friedrich Ludwig Jahn 1778–1852 – německý pedagog a politik, propagátor tělesných cvičení)

Jungmannngasse – Jungmannova (Jungmannova)

Kleine Marktngasse – Malá Tržní ulice (Malá Tratiidla)

Kleine Pflasterngasse – Malá Dlážka (Malá Dlážka)

Kleine Wiesengasse – Malá Trávnícká (Malá Trávnícká)

Klein-Neustift – Malé Novosady (Malé Novosady)

Koslowitzergasse – Kozlovská ulice (Kozlovská)

Kosmák-Gasse – Kosmákova (Kosmákova)

Leipnikergasse – Ulice k Lipníku (Osmek)

Mácha-Gasse – Máchova ul. (Máchova)

Marktngasse – Tržní ul. (Tržní)

Markusplatz – náměstí Na Marku (Náměstí Na Marku)

Markusufer – nábřeží Na Marku (Nábřeží Na Marku)

Michaeler park – Michalov (Michalov)

Mozartngasse – Mozartova ul. (Tyršova) (Wolfgang Amadeus Mozart 1756–1791 – významný rakouský hudební skladatel, vrcholný představitel klasicismu a přední osobnost světové hudby, autor mnoha oper, symfonií a dalších děl)

Nahflurgasse – Na Odpoledni (Na Odpoledni)

Nerudagasse – Nerudova (Nerudova)

Neues Ufer – Nové Nábřeží (Nové Nábřeží)

Neustift I – Novosady (Lešetín I)

Neustift II – Novosady II (Lešetín II)

Neustift III – Novosady III (Lešetín III)

Neustift IV – Novosady IV (Lešetín IV)

Niederring – Dolní náměstí (Masarykovo náměstí)

Palacký-gasse – Palackého (Palackého)

Rasengasse – Trávník (Trávník)

Rathausgasse – Radniční (Blahoslavova)

Richard Wagnerstrasse – Třída Richarda Wagnera (ul. Jos. Čapky-Drahlovského) (Richard Wagner 1813–1883 – významný německý hudební skladatel, napsal velké množství oper, pro jejichž provádění založil v Bayreuthu vlastní divadlo. Mimo to byl básníkem, spisovatelem a filozofem)

Riedlgasse – Riedlova (Riedlova)

Schelatowitzergasse – Želatovská (Želatovská)

Schlachthausgasse – Jateční (Jateční)

Siedlung I – Svěpomoc I (Svěpomoc I)

Siedlung II – Svěpomoc II (Svěpomoc II)

Siedlung III – Svěpomoc III (Svěpomoc III)

Siedlung IV – Svěpomoc IV (Svěpomoc IV)

Schlieffengasse – Schlieffenova ul. (Riegrova), (Alfred Schlieffen 1833–1913, hrabě, polní maršál)

Smetanagasse – Smetanova (Smetanova)

Strasse der SA – třída SA (Komenského třída)

Sušil-Gasse – Sušilova (Sušilova)

Teichgasse – Vsadsko (Vsadsko)

Třebízský-Gasse – Třebízského (Třebízského)
Verlorene-Gasse – Ztracená (Ztracená)
Viktoria-Brücke – Most Viktoria (Tyršův most) (tzv. Propagační akce „V“)
Wallgasse – Pod valy (Pod valy)
Wienergasse – Vídeňská (Moštěnská)
Wiesengasse – Na Loučkách (Na Loučkách)
Wolkerogasse – Wolkerova (Wolkerova)
Wurmogasse – Wurmova (Wurmova)
Zeppelingsgasse – Zeppelinova ulice (Tusarova) (Ferdinand von Zeppelin 1838–1917 – německý důstojník, inženýr a konstruktér, známý vynálezce říditelných vzducholodí a později zakladatel továrny na jejich výrobu)
Zuckerfabrik – Cukrovarská (Cukrovarská)
Zur Betschwa – K Bečvě (K Bečvě)
Zur Kapelle – Ke Kapličce (Ke Kapličce)
Zur Siedlung – Na Svěpomoc (Na Svěpomoc)
Žerotín-Platz – Žerotínovo náměstí (Žerotínovo náměstí)

Zdá se, že některá rozhodnutí týkající se přejmenování ulic nebyla zcela realizována, neboť 1. ledna 1942 napsal profesor německé obchodní akademie, PhDr. JUC Anton Möschl, slavista

z Prahy, dopis přerovské radnici, v němž poukázal na to, že v Přerově stále ještě existuje Wilsonova ulice. Navrhl, aby byla přejmenována na Ferdinandsgasse, protože tu bylo korso – Němci říkali „in die Ferdinandsstrasse gehen“ – Češi „na Ferdku“, „na Ferdce“ apod. Podle něj byl tento název zakořeněn, tím spíše, že Přerov je významným železničním městem a jméno Ferdinandovo upomíná na Severní dráhu, která je tak významná pro město a pro celou zemi.

V lednu 1942 se projednávalo přejmenování ulice Palackého na Werner Mölders-Strasse (Werner Mölders 1913–1941, německý letec sestřelený v boji), rozhodnutí o tom padlo 31. ledna 1942.